

Omzetting taakstraf in het jeugdstrafrecht

Een onderzoek naar de toereikendheid van de procedure
ex art. 77p Sr met het oog op de (rechts)positie van de
jeugdige en het belang van de maatschappij

Renske Vullings LLB

**In hoeverre is de procedure inzake de omzetting taakstraf en het be-
zwaarschrift ex art. 77p Sr toereikend, met het oog op de bescherming
van de (rechts)positie van de jeugdige en het belang van de maat-
schappij?**

Masterscriptie Nederlands Recht, accent Strafrecht

Universiteit van Tilburg

Faculteit: rechtsgeleerdheid

Afstudeerdatum: 2 juli 2008

Examencommissie: mr. V.M. Smits en prof. mr. P. Vlaardingerbroek

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	5
1 Inleiding	6
2 Verantwoording	9
2.1 Probleemstelling.....	9
2.2 Afbakening	10
2.3 Relevantie.....	10
2.4 Methodologie	10
3 De omzetting taakstraf	12
3.1 Ontwikkelingen in internationaal perspectief	12
3.1.1 Inleiding.....	12
3.1.2 Geschiedenis van het jeugdstrafrecht in grote lijnen.....	12
3.2 Wettelijk kader	14
3.2.1 Inleiding.....	14
3.2.2. Artikel 77p Wetboek van Strafrecht en internationale bepalingen.....	15
3.2.3 Ratio	20
3.3. Betrokken belangen.....	22
3.3.1 Inleiding.....	22
3.3.2 (Rechts)positie van jeugdige veroordeelden.....	22
3.3.3 Belang van de maatschappij	24
3.4 Conclusie.....	25
4 Behandeling bezwaarschriften door de rechtbank Breda	26
4.1 Inleiding	26
4.2 Dossieronderzoek	26
4.2.1 Verantwoording	26
4.2.2. Bevindingen.....	27
4.2.2.1 Gegevens betreffende de persoon van de veroordeelde.....	27
4.2.2.2 Gegevens betreffende de procedure.....	32
4.3 Procedure bij de rechtbank Breda	37
4.4 Conclusie.....	38
5 Betrokken instanties en personen	40
5.1 Inleiding	40
5.2 Kinderrechter.....	40
5.3 Jeugdofficier van justitie	43
5.4 Raadsman	47
5.5 Taakstrafcoördinator van de Raad voor de Kinderbescherming.....	48

5.6	Conclusie.....	52
6	Nieuwe ontwikkelingen	55
6.1	Het Laatste Kans-project.....	55
6.1.1	Inleiding.....	55
6.1.2	Procedure inzake het LKP.....	55
6.1.3	Punten van kritiek.....	56
6.2	De gedragsbeïnvloedende maatregel.....	60
6.2.1	Inleiding.....	60
6.2.2	De gedragsbeïnvloedende maatregel en art. 77p Sr	60
6.3	Conclusie.....	61
7	Conclusie en aanbevelingen.....	63
8	Literatuurlijst	66
9	Bijlagen.....	71
	Bijlage 1	72
	Bijlage 2	73
	Bijlage 3	74
	Bijlage 4	75

Voorwoord

Na vijftienhalf jaar gestudeerd te hebben aan de Universiteit van Tilburg, sluit ik met deze scriptie een ontzettend leuke en leerzame periode af. Een onderzoek in de praktijk trok mij het meest aan en zo kwam het idee om stage te gaan lopen op de rechtbank in Breda. Met hulp van mijn begeleidster van de Universiteit van Tilburg, Veronica Smits en mijn begeleidster op de rechtbank, Annelies Sutorius-van Hees ben ik gekomen tot een naar mijn mening ontzettend interessant en levendig onderwerp en mede dankzij hun kritische kijk is deze scriptie geworden tot wat die is. Mijn grote dank daarvoor!

Daarnaast een bijzonder dankwoord aan mijn ouders. Zonder jullie onvoorwaardelijke steun en voortdurende interesse in mijn studie en werk, was ik nooit zo ver gekomen!

1 Inleiding

Op 1 september 1995 is de nieuwe wet met betrekking tot de herziening van het jeugdstrafrecht in werking getreden.¹ Bij de totstandkoming van deze wet heeft de wetgever zwaar geleund op de voorstellen van de commissie-Anneveldt uit 1982. Er was veel kritiek op het jeugdstrafrecht. Men vond het toentertijd geldende jeugdstrafrecht te bevoogdend en te weinig aansluitend op de toegenomen mondigheid en emancipatie van de jeugd. De commissie was van mening dat de leeftijd en ontwikkelingsfase waarin de jeugdige verkeert in hoge mate bepalend moesten zijn voor het toepassen van bepaalde sancties en voor de wijze waarop die ten uitvoer werden gelegd. De rechtspositie van de jeugdige diende meer in overeenstemming gebracht te worden met die van de volwassene en tevens dienden een algemene vereenvoudiging en modernisering te worden nastreefd. Met deze uitgangspunten in het achterhoofd werden verschillende jeugdstraffen en -maatregelen herzien en kregen een sterk pedagogische grondslag.²

Een van de belangrijkste wijzigingen was dat voortaan de alternatieve sancties wettelijk waren geregeld. Er bestaan twee modaliteiten, namelijk het officiersmodel (art. 77f Sr) en het rechtersmodel (art. 77h en 77m Sr), waarbij de officier respectievelijk de kinderrechter een alternatieve straf, bestaande uit een werkstraf en/of een leerstraf op kan leggen.³ Omdat de taakstraf een *alternatieve* sanctie was, was de combinatie van een hoofdstraf met een taakstraf niet mogelijk. Maar door een enigszins gekunstelde oplossing werd deze combinatie in de praktijk toch veelvuldig toegepast. De taakstraf was hiermee uitgegroeid tot een volwaardige afdoeningsvorm en om deze ontwikkeling een wettelijke basis te geven werd op 1 februari 2001 de Wet Taakstraffen van kracht, waarmee de taakstraf als zelfstandige hoofdstraf werd aangemerkt.⁴

Sinds de herziening van het jeugdstrafrecht in 1995 is er een sterke toename van opgelegde taakstraffen waar te nemen.⁵ De door het Openbaar Ministerie (OM) vastgestelde

---

¹ Wet van 7 juli 1994 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en andere wetten in verband met de herziening van het strafrecht voor jeugdigen, *Stb* 1994, 528.

² M. Kruissink en C. Verwers, *Het nieuwe jeugdstrafrecht: vijf jaar ervaring in de praktijk*, Den Haag: Wodc 2001, p. 13 en G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 64 t/m 70.

³ M. Kruissink, en C. Verwers, *Het nieuwe jeugdstrafrecht: vijf jaar ervaring in de praktijk*, Den Haag: Wodc 2001, p. 14.

⁴ M. Kruissink, en C. Verwers, *Het nieuwe jeugdstrafrecht: vijf jaar ervaring in de praktijk*, Den Haag: Wodc 2001, p. 83-84 en *Kamerstukken II 1997/98*, 26 114, nr. 3, p. 1-2 (MvT).

⁵ M. Kruissink, en C. Verwers, *Het nieuwe jeugdstrafrecht: vijf jaar ervaring in de praktijk*, Den Haag: Wodc 2001, p. 87. In paragraaf 4.2.2.2 zal ik hier nog op terugkomen.

beleidslijn om minderjarigen volgens het beginsel ‘Taakstraf, tenzij...’ te bejegenen is blijkbaar op grote schaal nagevolgd. Dit geldt voor alle varianten, dus zowel de varianten die de kinderrechter oplegt als de varianten die de officier van justitie oplegt en voor leer- en werkvarianten.⁶ Op het eerste oog kan dit worden toegejuicht, nu met een taakstraf een straf opgelegd kan worden die aansluit bij de mogelijkheden en behoeften van een jeugdige. Dit veronderstelt een grote slagingskans, maar in de praktijk blijkt toch een aantal taakstraffen te mislukken.⁷ De officier van justitie beslist in dit geval of hij tot een bevel tot omzetting overgaat, waarmee de taakstraf omgezet wordt in jeugddetentie.⁸ De kennisgeving van het bevel tot omzetting wordt aan de jeugdige betekend. Op grond van het derde lid van art. 77p Sr kan de jeugdige binnen veertien dagen tegen deze kennisgeving een bezwaarschrift indienen bij de rechter die de taakstraf oplegde. De kinderrechter kan vervolgens de beslissing tot omzetting van het OM goed- of afkeuren of daarvoor een eigen beslissing in de plaats stellen. Gegrondverklaring van het bezwaarschrift leidt tot verval van het bevel tenuitvoerlegging van de vervangende jeugddetentie.⁹

Op het eerste oog lijkt dit een goed systeem, omdat een kinderrechter zich nog eens kan buigen over de zaak en op die manier een zo goed mogelijk bij de jeugdige passende beslissing kan nemen. Maar vanuit de praktijk komen minder positieve geluiden. Zo blijkt dat de bezwaarschriften die behandeld worden bij de rechtbank Breda, in de meeste gevallen gegrond verklaard worden.¹⁰ Deze gegrondverklaring vloeit met name voort uit de vrees voor doorkruising van hetgeen inmiddels op de rails staat ter verbetering van de toekomst van een jeugdige. Veel jeugdigen geven op zitting namelijk aan dat het beter gaat en dat detentie dit weer in de war zal gooien. Maar ook het gebrek aan wederhoor op de zitting wegens afwezigheid van vertegenwoordigers van de Raad voor de Kinderbescherming (de Raad), speelt hierbij een grote rol. De kinderrechter moet het meestal doen met de informatie in het eindrapport van de Raad over het traject dat heeft plaatsgehad in het kader van de taakstraf en de oorzaak van het mislukken van de taak-

---

⁶ M. Kruissink, en C. Verwers, *Het nieuwe jeugdstrafrecht: vijf jaar ervaring in de praktijk*, Den Haag: Wodc 2001, p. 87.

⁷ Voor onderbouwing hiervan zie paragraaf 4.2.2.1.

⁸ Art. 77p Sr.

⁹ C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, *Tekst en commentaar Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2006, 541.

¹⁰ Voor onderbouwing hiervan zie paragraaf 4.2.2.2.

straf. Op die manier kan de kinderrechter het verhaal dat de jeugdige op zitting vertelt minder goed toetsen.¹¹

Jeugdigen krijgen met de gegrondverklaring opnieuw een ‘laatste kans’ wat op zijn beurt door de uitvoerende instanties als onbevredigend wordt ervaren, omdat deze jeugdigen in het voortraject vaak al veel ‘laatste kansen’ hebben gekregen en het dus zeer de vraag is of de taakstraf dit keer wel naar behoren uitgevoerd zal worden. Daarnaast wordt in de literatuur gesteld dat de rechtspositie van de jeugdige met het van kracht worden van de Wet op de Taakstraffen op 1 februari 2001 is verzwakt. Voorheen kon namelijk alleen de kinderrechter de vervangende jeugddetentie bevelen, terwijl met deze wet kan worden volstaan met een simpel bevel van de officier. Het is vervolgens aan de jeugdige zelf daar wel of niet een bezwaarschrift tegen in te dienen. Het is goed voor te stellen dat veel jeugdigen de desbetreffende mededeling niet zien en het is maar de vraag of zij, als zij de brief wel ontvangen en lezen, begrijpen welke actie zij binnen welke termijn moeten ondernemen.¹²

Dit alles doet de vraag rijzen in hoeverre de procedure inzake de omzetting taakstraf en het bezwaarschrift ex art. 77p Sr toereikend is, met het oog op de bescherming van de (rechts)positie van de jeugdige en het belang van de maatschappij.

---

¹¹ Voor onderbouwing hiervan zie hoofdstuk 5.

¹² G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 141.

2 Verantwoording

2.1 Probleemstelling

Met het oog op het hiervoor geschetste probleem ben ik tot de volgende probleemstelling gekomen: *In hoeverre is de procedure inzake de omzetting taakstraf en het bezwaarschrift ex art. 77p Sr toereikend, met het oog op de bescherming van de (rechts)positie van de jeugdige en het belang van de maatschappij?*

Voor de beantwoording van mijn onderzoeksvraag zal ik de volgende subvragen behandelen:

1. Ontwikkelingen in internationaal perspectief. Welke ontwikkelingen hebben zich in de geschiedenis in het jeugdstrafrecht voorgedaan?

Het wettelijk kader van de omzetting van de taakstraf. Wat is de inhoud van art. 77p Sr en welke internationale bepalingen liggen daaraan ten grondslag? Wat is de ratio achter deze regelgeving?

Welke belangen zijn bij de procedure inzake de omzetting van de taakstraf betrokken?

2. De behandeling van bezwaarschriften door de rechtbank Breda, waarbij ik mij met name zal richten op de volgende vragen.

- Hoeveel taakstraffen zijn er in de onderzochte periode in totaal opgelegd en hoeveel zijn er daarvan gelukt?
- Welke taakstraf is in eerste instantie opgelegd? Voor welk delict? Wat is de leeftijd van de jeugdige? Is er sprake van een first-offender of is de jeugdige al vaker in aanraking geweest met justitie?
- Wat is de grondslag van het bezwaarschrift? Welke reden geeft de jeugdige voor het mislukken van de taakstraf?
- Welke informatie omtrent het mislukken van de taakstraf wordt aangeleverd door uitvoerende instanties?
- Welke uitspraak doet de kinderrechter en waar is deze uitspraak op grond?

3. Welke instanties (naast de rechtbank) zijn betrokken bij de omzetting en de indiening en behandeling van bezwaarschriften en hoe is hun kijk op de procedure inzake de omzetting van de taakstraf? Hoe kijken zij aan tegen hun eigen positie in het proces?

4. Welke nieuwe ontwikkelingen hebben zich voorgedaan op het gebied van de omzetting van taakstraffen?
5. Welke conclusie kan worden getrokken met het oog op hiervoor genoemde subvragen? Welke aanbevelingen zouden er gedaan kunnen worden en wat zou er eventueel veranderd moeten worden?

2.2 Afbakening

In deze scriptie beperk ik mij tot de procedure inzake de omzetting van de taakstraf en richt mij daarbij in het bijzonder op de indiening en behandeling van het bezwaarschrift tegen het bevel tot omzetting. Ik zal daarbij de rechtbank Breda als uitgangspunt nemen en zal me daarnaast richten op een aantal andere instellingen die betrokken zijn bij de omzetting en het indienen en de behandeling van het bezwaarschrift. Bovendien zal ik mij beperken tot de periode na de inwerkingtreding van de nieuwe wet inzake taakstraffen en zal het dossieronderzoek de jaren 2005 tot en met 2007 omvatten.

2.3 Relevantie

Nu er vanuit verschillende instellingen die betrokken zijn bij de omzetting taakstraf, kritiek wordt geleverd over de gang van zaken met betrekking tot de omzetting van een taakstraf, is het mijns inziens relevant de procedure inzake omzetting kritisch tegen het licht te houden, zowel vanuit het oogpunt van de jeugdige als vanuit dat van de maatschappij in zijn algemeenheid. Dat is dan ook de insteek van deze scriptie. Daarnaast wordt met deze scriptie beoogd (waar mogelijk) aanbevelingen te doen of andere oplossingen aan te bieden.

2.4 Methodologie

In deze scriptie zal ik gebruik maken van verschillende methoden. Ten eerste zal ik literatuuronderzoek doen waarbij ik gebruik zal maken van literatuur van verschillende auteurs, de tekst van wet- en regelgeving, de parlementaire geschiedenis en eventuele jurisprudentie. Dit literatuuronderzoek is van belang voor de beantwoording van de subvragen 1 en 4.

Daarnaast zal ik dossieronderzoek doen bij de rechtbank Breda. Aan de hand van daaruit te verkrijgen gegevens zal ik een antwoord geven op subvraag 2.

Tot slot zal ik interviews afnemen bij mensen van de verschillende instellingen betrokken bij de omzetting taakstraf, waaronder een kinderrechter van de rechtbank Breda, een jeugdofficier van justitie van het Openbaar Ministerie, een taakstrafcoördinator van de Raad voor de Kinderbescherming en een advocaat gespecialiseerd in het jeugdstrafrecht, om tot een antwoord op subvraag 3 te komen. Deze interviews zijn van belang voor een goede beeldvorming van de werking van de procedure van de omzetting van de taakstraf in de praktijk en voor een weergave van de verschillende visies op deze procedure, welke informatie ook van belang zal zijn voor eventuele, later in mijn scriptie te bespreken, aanbevelingen (subvraag 5).

3 De omzetting taakstraf

3.1 Ontwikkelingen in internationaal perspectief

3.1.1 Inleiding

Voor een goed beeld van het geheel aan regels met betrekking tot de omzetting taakstraf en de ratio daarachter is het van belang de ontwikkelingen te schetsen die zich in de loop der tijd op dit vlak hebben voorgedaan, gezien vanuit een internationaal perspectief, aangezien het internationale recht tegenwoordig niet meer los gezien kan worden van het nationale recht.

3.1.2 Geschiedenis van het jeugdstrafrecht in grote lijnen

Tot de negentiende eeuw speelde het kind geen enkele rol van betekenis in het maatschappelijk leven. Er werd in het strafrecht dan ook geen onderscheid gemaakt tussen een jeugdige en een volwassene omdat men onverschillig was over het onderscheidend vermogen van een jeugdige. Met de invoering van het Crimineel Wetboek van het Koninkrijk Holland en de Code Penal veranderde dit enigszins. De rechter toetste sindsdien of een jeugdige tussen de tien en zestien jaar met het ‘oordeel des ondersheids’ had gehandeld om hem een straf op te kunnen leggen. Als de rechter vervolgens tot een veroordeling kwam, volgde er echter een ‘gewone’ straf, zoals die ook aan volwassenen werd opgelegd.¹³

Later zorgden sociale hervormingen ervoor dat men het kind als een object van zorg en bescherming ging zien. Er ontstond een maatschappelijk bewustzijn met betrekking tot de slechte maatschappelijke omstandigheden van kinderen. Dit zorgde ervoor dat in verschillende westerse landen de kinderarbeid werd afgeschaft en de leerplicht en speciaal civiel- en jeugdstrafprocesrecht werden ingevoerd. De overheid kreeg meer middelen om, waar nodig, te interveniëren in de opvoeding van kinderen. Het hele kinderrecht werd gebaseerd op de bescherming van het kind en beschermingsmaatregelen als reactie op verwijtbaar gedrag vormden dan ook de grondslag. Sociale, economische en fysieke achterstanden werden namelijk gezien als oorzaken van het strafbare gedrag van kinderen, met andere woorden een probleem van de maatschappij als geheel. Niet het kind,

---

¹³ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 56-57 en E.M. Mijnaerends, *Richtlijnen voor een verdragsconforme jeugdstrafrechtspleging*, ‘Gelijkwaardig maar minderjarig’, Kluwer Rechtswetenschappelijke Publicaties 1999, p. 6.

maar ouders werden verantwoordelijk geacht voor strafbare gedragingen van jeugdigen en daarmee werd heropvoeding gezien als de passende reactie op dit strafbare gedrag.¹⁴

In Nederland werd in 1901 de kinderstrafwet ingevoerd, die als doel had de maatschappij te beschermen tegen het ‘bedorven en gevaarlijke kind’ en ‘het kind tegen het bederf der maatschappij’, door heropvoeding en resocialisatie. Hier werd dus onderscheid gemaakt tussen het belang van het kind enerzijds en dat van de maatschappij anderzijds, waarbij de nadruk diende te worden gelegd op het belang van het kind.¹⁵ Vervolgens werd met de invoering van de ‘kinderwetten’ in 1905 de leeftijdsgrens van tien jaar weer afgeschaft en werd alleen het ‘oordeel des ondersheids’ gehandhaafd om vast te stellen of een minderjarige in aanmerking kwam voor een strafrechtelijke bejegening.¹⁶ Niet iedereen was tevreden met de kinderstrafwet van 1901, met name omdat een minimumleeftijdsgrens ontbrak. Uiteindelijk werd dan ook in 1965 het jeugdstraf(proces)recht aangepast en werd onder andere een benedenleeftijdsgrens ingesteld van twaalf jaar, waarmee de eeuwenoude gedachte dat jeugdigen beneden een bepaalde leeftijd buiten de toepassing van het jeugdstrafrecht moesten worden gehouden, weer de grondslag van het jeugdstrafrecht vormde.¹⁷

Aan het einde van de twintigste eeuw werd er in plaats van bescherming, voortaan over autonomie van het kind gesproken en in veel landen kregen procedurele regels een plek in het jeugdstrafrecht. Deze ontwikkeling kwam voort uit de onvrede met en de teleurstelling over de geboekte resultaten in de bestrijding van de jeugdcriminaliteit. Vanaf nu werd strafbaar gedrag van de jeugdige geacht een individuele keuze te zijn, voortvloeiend uit eigen vrije wil. Jeugdigen werden verondersteld onderscheid te kunnen maken tussen ‘goed’ en ‘kwaad’ en moesten dus verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor de door hen gepleegde strafbare feiten.¹⁸

Uit de wetgeving bleek een groeiende aandacht voor het delict en de gevolgen daarvan voor de samenleving en minder aandacht voor de persoonlijkheid van de jeugdige. Het

---

¹⁴ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 58-59 en E.M. Mijnaerends, *Richtlijnen voor een verdragsconforme jeugdstrafrechtspleging*, ‘Gelijkwaardig maar minderjarig’, Kluwer Rechtswetenschappelijke Publicaties 1999, p. 7-8.

¹⁵ E.M. Mijnaerends, *Richtlijnen voor een verdragsconforme jeugdstrafrechtspleging*, ‘Gelijkwaardig maar minderjarig’, Kluwer Rechtswetenschappelijke Publicaties 1999, p. 8.

¹⁶ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 58.

¹⁷ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 62-63.

¹⁸ E.M. Mijnaerends, *Richtlijnen voor een verdragsconforme jeugdstrafrechtspleging*, ‘Gelijkwaardig maar minderjarig’, Kluwer Rechtswetenschappelijke Publicaties 1999, p. 13 t/m 15.

Nederlandse wetsvoorstel tot herziening van het jeugdstrafrecht en jeugdprocesrecht van eind jaren tachtig was dan ook behalve op de toegenomen mondigheid van de jeugdige, op vereenvoudiging en modernisering van het jeugdstrafrecht gebaseerd.¹⁹

Vanaf de invoering van een jeugdstrafrecht in 1905 werd gezocht naar alternatieve wijzen van afhandeling van jeugdcriminaliteit. Daarbij werd aansluiting gezocht bij een tweetal buitenlandse ontwikkelingen: de zogenoemde ‘diversieprojecten’ in de Verenigde Staten en de introductie van een nieuwe straf (het verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de maatschappij) in Engeland. Uiteindelijk werd in 1983 gestart met experimenten met alternatieve sancties voor jeugdigen. Deze bestonden zowel uit werk als uit leerstraffen. In eerste instantie werd de taakstraf nog niet aangemerkt als hoofdstraf maar met de invoering van de Wet Taakstraffen is daarin verandering gekomen. Nadere regels betreffende de tenuitvoerlegging van de taakstraffen zijn neergelegd in het Besluit tenuitvoerlegging taakstraffen.²⁰

3.2 Wettelijk kader

3.2.1 Inleiding

De omzetting van de taakstraf in jeugddetentie wordt geregeld in art. 77p van het Wetboek van Strafrecht. Dit artikel is ingevoerd bij de Wet Taakstraffen en is in werking getreden op 1 februari 2001. Met de invoering van dit artikel werd het voor het OM voortaan mogelijk bij een mislukte taakstraf meteen een bevel tot omzetting te doen, terwijl voorheen de zaak eerst weer op zitting moest komen. Met het oog op het voor het jeugdstrafrecht zo van belang geachte lik-op-stukbeleid²¹ was dit een positieve ontwikkeling. In de volgende paragraaf zal de inhoud van art. 77p Sr uitvoerig worden beschreven, waarbij ook de internationale regels die aan dit artikel ten grondslag liggen, aan bod komen.

---

¹⁹ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 67-68 en E.M. Mijnaerends, *Richtlijnen voor een verdragsconforme jeugdstrafrechtspleging*, ‘Gelijkwaardig maar minderjarig’, Kluwer Rechtswetenschappelijke Publicaties 1999, p. 13-14.

²⁰ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 124 t/m 137.

²¹ Zo heeft de commissie Montfrans in 1994 onder het motto ‘vroegtijdig, snel en consequent’ aanbevelingen gedaan met betrekking tot de aanpak van jeugdcriminaliteit.

3.2.2. Artikel 77p Wetboek van Strafrecht en internationale bepalingen

Voor jeugdige personen die ten tijde van het begaan van een strafbaar feit de leeftijd van twaalf jaren maar nog niet die van achttien jaren hebben bereikt, bestaan er in het Nederlandse strafrecht bijzondere bepalingen.²² Zo ook voor de oplegging van straffen, waaronder de taakstraf. Artikel 77p Sr regelt de omzetting van de taakstraf met betrekking tot jeugdigen.

De tenuitvoerlegging van de taakstraf is in het jeugdstrafrecht bij de Raad neergelegd en de eindverantwoordelijkheid ligt bij het OM.²³ De jeugdreclassering speelt een belangrijke rol in de jeugdzorg. Zij is belast met begeleiding van jeugdigen tussen de twaalf en de achttien jaar die met politie en justitie in aanraking zijn gekomen.²⁴ De officier van justitie en de kinderrechter kunnen in hun strafbeschikking, respectievelijk vonnis bepalen dat de jeugdige zich zal richten tot de aanwijzingen te geven door de jeugdreclassering. Wat nu precies de taak van de jeugdreclassering is bij de tenuitvoerlegging van de taakstraf en de omzetting daarvan, was mij niet helemaal duidelijk. Kennelijk kan de jeugdreclassering ook betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging van de taakstraf, aangezien in art. 77o Sr is bepaald dat de Raad bevoegd is aanwijzingen te geven aan de stichting als bedoeld in art. 1, onder f, van de Wet op de jeugdzorg, indien het de tenuitvoerlegging van een taakstraf door deze stichting betreft. Onder deze stichting wordt verstaan de stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt.²⁵ Deze bureaus jeugdzorg hebben onder andere als taak jeugdreclassering²⁶ en in die zin is de jeugdreclassering dan ook betrokken bij de tenuitvoerlegging van de taakstraf. Bovendien wordt de jeugdreclassering ook genoemd in artikel 9 van het Besluit tenuitvoerlegging taakstraffen.²⁷ Uit een gesprek met een medewerker van bureau jeugdzorg bleek echter dat de jeugdreclassering geen specifieke taak heeft bij de omzetting van de taakstraf en daarom zal de jeugdreclassering in deze scriptie verder buiten beschouwing worden gelaten.

---

²² Art. 77a Sr.

²³ Art. 77o Sr.

²⁴ MO groep jeugdzorg, WWW<<http://www.jeugdreclassering.nl/index.html>> (geraadpleegd op 15 januari 2008).

²⁵ Art. 1, onder f, Wet op de jeugdzorg.

²⁶ Bureau Jeugdzorg, *Wat is bureau jeugdzorg?*, WWW<http://www.bureaujeugdzorg.info/Wat_is_bureau_jeugdzorg> (geraadpleegd op 15 januari 2008).

²⁷ Zie ook: J.E. Doek en P. Vlaardingerbroek, *Jeugdrecht en jeugdzorg*, 's-Gravenhage: Elsevier bedrijfsinformatie bv 2006, p. 520-521.

Wanneer de jeugdige niet is gestart met de taakstraf of deze niet naar behoren heeft volbracht, meldt de begeleider van het project waar de jeugdige te werk gesteld is, dit aan de Raad. De Raad rapporteert vervolgens aan het OM dat de uitvoering van de taakstraf - ondanks een ter voorkoming daarvan gegeven waarschuwing aan de jeugdige - als mislukt moet worden beschouwd en verbindt daaraan in het algemeen het advies de taakstraf te beëindigen.²⁸ Uitgangspunt is dan dat het OM tenuitvoerlegging van de vervangende jeugddetentie beveelt, zo volgt uit lid 1 van art. 77p Sr. Echter, uit de bewoordingen van dit lid volgt dat een bevel tenuitvoerlegging niet onontkoombaar is. Het is namelijk denkbaar dat onder omstandigheden volstaan kan worden met een waarschuwing, bijvoorbeeld omdat het de jeugdige kennelijk niet duidelijk is geworden wat van hem of haar werd verwacht. Het bevelen van de tenuitvoerlegging van de vervangende jeugddetentie moet geschieden binnen drie maanden na afloop van de termijn waarbinnen de taakstraf moest zijn volbracht.²⁹

Wanneer de officier van justitie besluit de tenuitvoerlegging van vervangende jeugddetentie te bevelen, wordt dit bevel schriftelijk kennis gegeven aan de Raad en aan de betrokken jeugdige. Aan de jeugdige dient de kennisgeving te worden betekend, waarvoor de betekeningvoorschriften van art. 588 Sv gelden. De ouders van de jeugdige de raadsman ontvangen geen afschrift van deze kennisgeving. Art. 77ee Sr, dat de procedure regelt, bepaalt in lid 2 dat indien de veroordeelde op het tijdstip dat de procedure op zijn verzoek of op vordering van het openbaar ministerie is ingesteld, de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, (onder andere) art. 504 Sv van overeenkomstige toepassing is. Art. 504 Sv bepaalt dat van (onder andere) kennisgevingen een afschrift naar de ouders en de raadsman moet worden toegestuurd. Echter, dit artikel ziet op de minderjarige 'verdachte' terwijl het bij een bevel tot omzetting om een minderjarige 'veroordeelde' gaat. Hieruit kan worden opgemaakt dat art. 504 Sv niet van toepassing is op de kennisgeving van het bevel tot omzetting en daarom ontvangen ouders en de raadsman geen afschrift van deze kennisgeving.³⁰ Mijns inziens is dit opmerkelijk, omdat het mij van belang lijkt dat ouders op de hoogte zijn van de justitiële activiteiten die het OM tegen hun kind onderneemt. Bovendien wordt het ouders op deze manier on-

---

²⁸ Art. 16 Besluit tenuitvoerlegging taakstraffen.

²⁹ C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, *Strafrecht, tekst en commentaar*, Deventer: Kluwer 2006, p. 539-540, J.A.C. Bartels, *Jeugdstrafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 55 en G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 141.

³⁰ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 141.

mogelijk gemaakt hun kind te wijzen op de mogelijkheid tot indiening van een bezwaarschrift. Bij navraag bij het parket in Breda bleek de praktijk hierop aan te sluiten en wordt er inderdaad geen afschrift van de kennisgeving naar ouders wordt gestuurd. Dit neemt echter niet weg dat tal van minderjarigen na ontvangst van de kennisgeving van het bevel van het OM naar hun raadsman stappen die hen vervolgens helpt bij het opstellen van een bezwaarschrift.³¹ Om deze reden is het feit dat een raadsman geen afschrift van de kennisgeving ontvangt mijns inziens geen probleem. Bovendien is het praktisch gezien moeilijk uitvoerbaar, omdat de jeugdige veroordeelde in dit stadium vaak geen raadsman meer heeft. Het is dan ook niet duidelijk aan welke raadsman een afschrift gestuurd zou moeten worden. Daarentegen zie ik het feit dat ouders geen afschrift ontvangen van de kennisgeving wel als een mankement van het systeem.³² Overigens dient voor de duidelijkheid opgemerkt te worden dat ouders op grond van art. 77e Sr jo 496 Sv wel opgeroepen worden voor de zitting waar het bezwaarschrift wordt behandeld. Hierop zal ik later in deze paragraaf ingaan.

In de kennisgeving geeft de officier het aantal uren taakstraf aan dat naar zijn mening is verricht alsmede het aantal dagen vervangende jeugddetentie dat de jeugdige moet ondergaan. Dit is met name van belang wanneer een jeugdige een deel van de taakstraf wel naar behoren heeft verricht. Ook wordt hierbij aangegeven dat tegen het bevel omzetting taakstraf binnen veertien dagen bij de rechter die de taakstraf heeft opgelegd, een bezwaarschrift ingediend kan worden. Deze mogelijkheid is voor de jeugdige van groot belang omdat er verschil van mening kan bestaan tussen betrokkenen over de vraag of de taakstraf naar behoren is verricht.³³ Door de indiening van een bezwaarschrift wordt overigens de tenuitvoerlegging van de vervangende jeugddetentie niet opgeschort.³⁴

De kinderrechter heeft, wanneer deze het bezwaarschrift op zitting behandelt, meerdere beslissingsmogelijkheden. Hij kan het bezwaarschrift gegrond of ongegrond verklaren, maar kan daarnaast ook de beslissing van het OM wijzigen in bijvoorbeeld een ander soortige taakstraf. Bij de tenuitvoerlegging wordt rekening gehouden met het gedeelte

---

³¹ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 141. Voor onderbouwing hiervan zie ook paragraaf 5.4.

³² Ik zal hier in paragraaf 3.2.3 en hoofdstuk 7 op terugkomen.

³³ C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, *Strafrecht, tekst en commentaar*, Deventer: Kluwer 2006, p. 540-541, J.A.C. Bartels, *Jeugdstrafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 55-56 en G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 141.

³⁴ Dit is bepaald bij de Wet van 7 april 2005, *Stb.* 194, waarbij het voorheen geldende lid 3 dat anders bepaalde, is geschrapt.

van de taakstraf dat wel naar behoren is vervuld. Het door de kinderrechter gegrondverklaren van een bezwaarschrift leidt tot verval van het bevel tenuitvoerlegging van de vervangende jeugddetentie. De jeugdige krijgt dan nog een kans de taakstraf naar behoren te voldoen.³⁵

Blijkens de Richtlijn voor strafvordering jeugd van het College van procureurs-generaal speelt hierbij het eerder genoemde beginsel ‘taakstraf, tenzij...’ een rol.³⁶ Dit uitgangspunt is in overeenstemming met de eisen van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Blijkens artikel 37 sub b van dit verdrag dient het opsluiten in inrichtingen namelijk het ultimatum remedium te zijn en artikel 40 bepaalt dat alternatieven daarvoor de voorkeur verdienen. Overigens zijn op dit beginsel in de loop der tijd beperkingen aangebracht. Zo is er de categorie daders, zoals veelplegers en harde kern jongeren, voor wie een taakstraf volgens het OM niet werkt en die in het kader van een ‘persoonsgerichte aanpak’ voor andere, intramurale interventies in aanmerking komen. Wanneer we deze lijn doortrekken naar de omzetting van de taakstraf zou dit mijns inziens betekenen dat de kinderrechter niet kiest voor een ‘nieuwe kans’ in een regulier traject, maar een alternatief zoals bijvoorbeeld de gedragsbeïnvloedende maatregel of het Laatste Kansproject oplegt.³⁷

Tenslotte volgt bij ongegrondverklaring van het bezwaarschrift de tenuitvoerlegging van de vervangende jeugddetentie voor de duur van het door de officier van justitie aangegeven aantal dagen. Wanneer de kinderrechter echter zijn beslissing in de plaats van die van het OM stelt, beveelt de kinderrechter de vervangende jeugddetentie voor een door hem te bepalen duur.³⁸

Met de wetwijziging van onder andere het Wetboek van Strafrecht met het oog op verruiming van de mogelijkheden tot gedragsbeïnvloeding van jeugdigen,³⁹ is een vierde

---

³⁵ C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, *Strafrecht, tekst en commentaar*, Deventer: Kluwer 2006, p.541, J.A.C. Bartels, *Jeugdstrafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 55-56 en G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 141.

³⁶ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 170-171 en Richtlijn van College van procureurs-generaal van 23 maart 2006 inzake strafvordering jeugd, (*Stcrt* 23 maart 2006, nr. 59).

³⁷ Ik zal hier in hoofdstuk 6 en 7 op terugkomen.

³⁸ C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, *Strafrecht, tekst en commentaar*, Deventer: Kluwer 2006, p.541, J.A.C. Bartels, *Jeugdstrafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 55-56 en G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 140-141.

³⁹ Wet van 20 december 2007 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de jeugdzorg met het oog op de verruiming van de mogelijkheden tot gedragsbeïnvloeding van jeugdigen, *Stb* 2007, 575. (In werking getreden op 2 februari 2008.)

lid aan art. 77p Sr toegevoegd. Dit lid bepaalt dat indien de veroordeelde bij aanvang van de tenuitvoerlegging de leeftijd van achttien jaren heeft bereikt, de vervangende jeugddetentie ten uitvoer wordt gelegd als vervangende hechtenis, tenzij in het vonnis is bepaald dat de veroordeelde ook in het geval hij de leeftijd van achttien jaren heeft bereikt, in aanmerking komt voor vervangende jeugddetentie.

Op grond van art. 77ee Sr geschiedt de behandeling van het bezwaarschrift overeenkomstig de artikelen 14h, 14i, lid 2 tot en met 6 en 14j Sr. Omdat het jeugdigen betreft, geschiedt de behandeling (in tegenstelling tot in het volwassenstrafrecht) in beslotenheid (art. 495b Sv). Art. 6 EVRM laat dit toe aangezien het bepaalt dat de toegang tot de rechtszaal aan pers en publiek kan worden ontzegd wanneer het belang van minderjarige dat eist.⁴⁰ Wanneer de jeugdige minderjarig is, worden (zoals al eerder aangegeven) ook de ouders of voogd opgeroepen (art. 77ee Sr jo 496 Sv). Zij worden echter niet meer bij de zaak betrokken zodra de verdachte meerderjarig is (art. 488 lid 3 Sv). De meerderjarigheid is niet alleen afhankelijk van de achttienjarige leeftijd van de jeugdige, maar kan ook bereikt worden door huwelijksluiting, registratie of een verklaring waarbij de kinderrechter een jonge ongehuwde moeder meerderjarig verklaart (art. 1:233 BW).⁴¹ Aan de jeugdige die geen raadsman heeft, kan ambtshalve een raadsman toegevoegd. Dit gebeurt alleen wanneer de veroordeelde, gelet de aard van het af te nemen verhoor, deze bijstand behoeft.⁴² In de praktijk komt het echter vrijwel niet voor dat een jeugdige niet wordt bijgestaan door een raadsman.⁴³ Tot slot staat tegen de beslissing van de kinderrechter op grond van art. 14j Sr geen rechtsmiddel open.⁴⁴

Voor de termijn waarbinnen de hele procedure plaats moet vinden, bestaat geen specifieke bepaling. Wel heeft de Hoge Raad een aantal vuistregels geformuleerd met betrekking tot de uiterste termijnen waarbinnen jeugdstrafzaken moeten zijn afgedaan.⁴⁵ De Hoge Raad geeft in deze vuistregels aan dat jeugdstrafrechtzaken in eerste aanleg in beginsel binnen zestien maanden behoren te zijn afgedaan, wil er geen sprake zijn van 'undue delay' in de zin van art. 6 eerste lid EVRM.⁴⁶ Ten eerste ben ik van mening dat

---

⁴⁰ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 237-238.

⁴¹ C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, *Stravordering, tekst en commentaar*, Deventer: Kluwer 2007, p. 1383.

⁴² Art. 489 lid 2 Sv.

⁴³ Voor onderbouwing hiervan zie paragraaf 4.2.2.2 en 5.4.

⁴⁴ C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, *Strafrecht, tekst en commentaar*, Deventer: Kluwer 2006, p. 565-566.

⁴⁵ HR 3 oktober 2000, NJ 2000, 721.

⁴⁶ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 227.

een termijn van zestien maanden erg lang is. Daarnaast gaat het bij de omzetting van de taakstraf om een andere procedure dan hier door de Hoge Raad bedoeld. Analoog aan deze regel kan mijns inziens wel worden gesteld dat ook de procedure inzake de omzetting taakstraf uiterlijk binnen deze termijn dient te geschieden, maar beter binnen een kortere termijn, omdat de procedure inzake de omzetting taakstraf over het algemeen minder omvangrijk is dan een volledige strafzaak.

3.2.3 Ratio

In het jeugdstrafrecht staat de pedagogische benadering voorop. Het is dan ook noodzakelijk dat op het mislukken van een taakstraf consequent gereageerd wordt. Daarbij dient goed onderzocht te worden waarom de taakstraf niet tot een goed einde is gebracht. Zowel voor de jeugdige zelf als voor de geloofwaardigheid van het hele systeem van taakstraffen mag het niet naar behoren volbrengen van de straf niet zonder gevolgen blijven. Daar komt bij dat het niet reageren op een niet of niet naar behoren volbrachte taakstraf het werk van de Raad, belast met de organisatie van en rapportage over de uitvoering van de taakstraf, ondermijnt.⁴⁷ Hier komt duidelijk het onderscheid tussen enerzijds het belang van de jeugdige en anderzijds het maatschappelijke belang naar voren. Bij de wijziging van de Wet inzake taakstraffen werd door het College van Advies voor de Justitiële Kinderbescherming en de Centrale Raad voor Strafrechtstoepassing⁴⁸ aangedrongen op opname van de regeling dat bij een taakstraf vervangende hechtenis wordt opgelegd en op de wijze waarop het openbaar ministerie dit kan bevelen. Het voordeel van de snelheid waarmee de vervangende hechtenis kan worden bevolen woog volgens het college op tegen de waarborgen van een zitting van de kinderrechter. Bovendien heeft de veroordeelde altijd de mogelijkheid een bezwaarschrift in te dienen.⁴⁹ In het verlengde hiervan ligt de ratio achter de door de Hoge Raad opgestelde vuistregels met betrekking tot de uiterste termijnen waarbinnen jeugdstrafrechtzaken moeten worden afgedaan.⁵⁰ Een jeugdige ziet door een lange afhandelingsduur weinig verband

---

⁴⁷ J.A.C. Bartels, *Jeugdstrafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 51.

⁴⁸ Deze instellingen zijn sinds 2001 samengevoegd in de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming.

⁴⁹ *Kamerstukken II 1997/98*, 26 114, nr. 3, p. 20 (MvT) en Centrale Raad voor de Strafrechtstoepassing en College van advies voor de Justitiële Kinderbescherming, *Advies inzake voorstel van wet tot wijziging van het WvSr en het WvSv en enige andere wetten omtrent de taakstraffen*, WWW<<http://80.95.160.43/advi/indexDB1.html>> (met daarin een link naar deze tekst), advies van 23 mei 1997.

⁵⁰ HR 3 oktober 2000, *NJ* 2000, 721.

meer tussen de strafrechtelijke reactie en het delict en de kans is niet gering dat in de tussentijd nieuwe delicten worden gepleegd. Zo stelde de Commissie Montfrans dat strafrechtelijke gedragsbeïnvloeding door de trage afdoening illusoir wordt.⁵¹ Een snelle strafrechtelijke reactie is dus geboden, ook wanneer het gaat om het niet of niet naar behoren volbrengen van een taakstraf. Bovendien kan er intussen veel veranderd zijn in het leven van de jeugdige wanneer er veel tijd verstrijkt tussen het mislukken van de taakstraf en het bevel tot omzetting daarvan. Als het dan inmiddels goed gaat met een jeugdige, verliest de omzetting van de taakstraf aan effectiviteit.

Aan de bepaling dat door indiening van het bezwaarschrift de tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis niet wordt opgeschort, dient ook extra aandacht te worden besteed, omdat dit een enigszins vreemde bepaling lijkt. De praktijk met betrekking tot deze bepaling is namelijk compleet anders dan deze bepaling doet vermoeden. Het komt eigenlijk nooit voor dat een veroordeelde, wanneer de officier van justitie de tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis heeft bevolen, meteen in hechtenis wordt genomen.⁵² De vraag kan gesteld worden waarom deze bepaling dan nog in de wet staat. In het amendement bij de wijziging van de Wet inzake taakstraffen, ingediend door Tweede Kamerlid Dittrich, wordt de ratio achter deze bepaling duidelijk.⁵³ Hij geeft daarin aan dat wanneer het enkele feit van indienen van een bezwaarschrift tot gevolg zou hebben dat de tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis wordt geschorst, veel veroordeelden zo'n bezwaarschrift om die reden zullen indienen om tijd te winnen. Met die gedachte is dan ook de bepaling dat indiening van een bezwaarschrift geen schorsende werking heeft met betrekking tot de tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis, van kracht gebleven.

Bij de bestudering van art. 77p Sr en de ratio achter dit artikel stuitte ik op de constatering van G. de Jonge en A.P. van der Linden in hun boek 'Jeugd en strafrecht' dat de rechtspositie van jeugdigen met de invoering van de Wet op de Taakstraffen is verzwakt, onder andere omdat ouders geen afschrift van de kennisgeving van het bevel tot omzetting ontvangen en hun kind dus niet kunnen waarschuwen dat het de mogelijkheid tot indiening van een bezwaarschrift heeft.⁵⁴ Zoals in de vorige paragraaf aangegeven, is art.

---

⁵¹ Commissie Jeugdcriminaliteit, *Met de neus op de feiten. Rapport Commissie Jeugdcriminaliteit* (Commissie Van Montfrans), Den Haag: Ministerie van Justitie 1994, p. 33.

⁵² Zie ook paragraaf 5.3.

⁵³ *Kamerstukken II* 1999/00, 26 114, nr. 16.

⁵⁴ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 141.

504 Sv niet van toepassing op de kennisgeving van de omzetting. Dit is mijns inziens merkwaardig omdat het mij van groot belang lijkt dat, wanneer er sprake is van een minderjarige, de ouders van deze minderjarige op de hoogte worden gebracht van het bevel tot omzetting. Het is juist de ratio achter art. 504 Sv, dat ouders op de hoogte moeten worden gesteld van alle justitiële activiteiten die tegen hun kind worden ondernomen. Waarom art. 504 Sv niet van toepassing wordt geacht voor de kennisgeving van de omzetting, is mij volkomen onduidelijk. Ook in de wetsgeschiedenis is hiervoor geen duidelijk aanwijsbare reden te vinden.

3.3. Betrokken belangen

3.3.1 Inleiding

Aangezien eerst invulling gegeven dient te worden aan de (rechts)positie van de jeugdige en het belang van de maatschappij alvorens een antwoord te geven op de vraag of de procedure inzake de omzetting van de taakstraf toereikend is met het oog op deze belangen, zullen beide belangen in deze paragraaf uitgewerkt worden.

3.3.2 (Rechts)positie van jeugdige veroordeelden

Art. 3 IVRK schrijft voor dat bij alle maatregelen betreffende kinderen, de belangen van het kind de eerste overweging dienen te vormen. Bij deze belangen kan een onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds puur processuele rechten en belangen en anderzijds de positie die een jeugdige heeft in de maatschappij.

Ten eerste is met betrekking tot de procedure inzake de omzetting van een taakstraf van belang dat wanneer de officier van justitie kenbaar heeft gemaakt voornemens te zijn de taakstraf om te zetten in jeugddetentie, de jeugdige de mogelijkheid krijgt daarop te reageren middels een bezwaarschrift. Door de mogelijkheid tot indiening van een bezwaarschrift, wordt de jeugdige in staat gesteld de zaak voor te leggen aan een kinderrechter en krijgt hij de mogelijkheid zijn kant van het verhaal te vertellen.

Aangezien jeugdigen vaak niet thuis zijn in gerechtelijke procedures dienen zij ook recht te hebben op bijstand door een raadsman. De raadsman heeft kennis van de regels en kan een jeugdige ondersteunen bij de indiening van een bezwaarschrift. Op de zitting kan de raadsman voor de jeugdige het woord voeren en opkomen voor zijn belangen. Juridisch gezien is het bij de omzetting van een taakstraf minder nijpend dat een jeugdige

ge een raadsman heeft. Immers gaat het in deze procedure voornamelijk om het achterhalen van de reden van het mislukken van de taakstraf. In die zin is er voor deze procedure in mindere mate dan bij een ‘normale’ zitting juridische kennis omtrent rechten en plichten van de veroordeelde vereist. Toch acht ik het van belang dat wanneer een jeugdige niet zelf een raadsman heeft benaderd, deze te allen tijde door de rechtbank wordt toegevoegd. Een raadsman kan namelijk beter verwoorden wat nu precies de omstandigheden zijn waar rekening mee dient te worden gehouden door de kinderrechter.

Verder dient de jeugdige het recht te hebben op zitting te reageren op het verhaal van de Raad en de werkmeesters en zijn visie op het mislukken van de taakstraf weer te geven, kort gezegd het recht op hoor en wederhoor. Om dit recht te verwezenlijken dient de Raad of eventueel de werkmeester aanwezig te zijn op de zitting, zodat werkelijk sprake kan zijn van hoor en wederhoor en eventuele onduidelijkheden aan de jeugdige kunnen worden uitgelegd.

Dat ouders aanwezig zijn bij de zitting en op de hoogte zijn van het bevel tot omzetting van de taakstraf, lijkt in eerste instantie geen direct belang van de jeugdige, maar voor het verbeteren van de toekomst van een jeugdige is het belangrijk dat ouders ook in de procedure worden betrokken. De meeste jeugdigen wonen namelijk nog thuis en zijn in veel opzichten nog afhankelijk van hun ouders. De ouders hebben in die zin een opvoedende taak. Wanneer de ouders een afschrift krijgen van het bevel tot omzetting kunnen zij hun kind erop wijzen dat hij de mogelijkheid heeft tot indiening van een bezwaarschrift. Bovendien kunnen zij, wanneer zij een oproeping ontvangen voor de zitting, bij de kinderrechter de thuissituatie toelichten en eventueel bevestigen dat er positieve ontwikkelingen zijn in het leven van hun kind. En uiteindelijk kunnen ouders bij gegrondverklaring van het bezwaarschrift er op toezien dat een eventuele nieuwe kans goed wordt uitgevoerd, aangezien zij dan op de hoogte zijn van de afspraken die een jeugdige met de kinderrechter heeft gemaakt.

Tot slot is het van belang dat de kinderrechter een goede motivatie geeft voor zijn beslissing. De jeugdige heeft namelijk het recht op de hoogte te zijn van de redenen die ten grondslag liggen aan de beslissing van een kinderrechter. Bovendien zal de beslissing van een kinderrechter eerder door een jeugdige worden geaccepteerd wanneer hem de redenen daarvoor duidelijk worden uitgelegd.

Het is voor jeugdigen die in de fout zijn gegaan van groot belang dat zij weer enig ritme in hun leven krijgen en de kans krijgen stappen te ondernemen ter verbetering van hun toekomst. Wanneer een jeugdige inmiddels op de goede weg is, doordat deze van alles op de rit heeft gezet om aan toekomstverbetering te werken, dient daar rekening mee te worden gehouden, met name wanneer detentie dit traject zou doorkruisen. Het is niet voor niets dat art. 37 sub b IVRK van verdragspartijen eist dat detentie als ‘ultimum remedium’ toegepast moet worden.

Ondersteuning door professionele instanties is ook erg belangrijk. Er dient bijvoorbeeld een goede communicatie te zijn tussen de Raad en de werkmeesters en de jeugdige waarbij duidelijke afspraken gemaakt worden, zodat iedereen op de hoogte is van wat er van hen wordt verwacht. Bovendien kunnen snelle en consequente reacties van deze instanties bijdragen aan de verbetering van het gedrag van de jeugdige.

Tenslotte spelen speciale preventie en recidivevoorkoming een rol. Wanneer streng wordt opgetreden tegen verkeerd gedrag van een jeugdige kan worden bereikt dat jeugdigen afschrikken om nogmaals de fout in te gaan. Ook dit zal bijdragen aan de verbetering van de toekomst van een jeugdige.

3.3.3 Belang van de maatschappij

Vertrouwen in ons rechtssysteem en geloofwaardigheid hiervan zijn van groot belang voor het goed functioneren van het rechtssysteem. Door consequent en snel op te treden tegen wetsovertreders, in dit geval tegen jeugdigen die hun taakstraf niet of niet naar behoren hebben volbracht, kan dit vertrouwen worden gewekt. Hierbij is het ook van belang dat het werk van de ketenpartners die betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging van een taakstraf en de omzetting daarvan, niet door gegrondverklaring van het bezwaarschrift wordt ondermijnd. Zij hebben namelijk een grote invloed op de gedragsverandering van de jeugdige en de kans op het slagen van een taakstraf. Er moet voor gewaakt worden dat deze instanties hun vertrouwen in het systeem niet verliezen, omdat zonder de werkplekken geen taakstraffen uitgevoerd kunnen worden. Instanties die voortdurend last ondervinden van jeugdige veroordeelden die niet serieus hun taakstraf uitvoeren en vervolgens dezelfde jeugdigen na retourzending van de taakstraf weer terugzien omdat het bezwaarschrift gegrondverklaard wordt, zullen op een gegeven moment liever ‘gewone’ betaalde krachten inhuren die wel hun best willen doen. Dit vertrouwen in het rechtssysteem van zowel de maatschappij in zijn algemeenheid als de ketenpartners die

betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging van de taakstraf, dient de kinderrechter steeds in het achterhoofd te houden bij de beslissing op het bezwaarschrift.

Met consequent optreden tegen het niet of niet naar behoren volbrengen van een taakstraf wordt een signaal afgegeven aan zowel de jeugdige veroordeelde als de mogelijke toekomstige jeugdige delinquenten die met een taakstraf in aanraking zullen komen. Jeugdigen die een taakstraf opgelegd hebben gekregen, zijn op die manier meer bewust van de gevolgen van het niet of niet naar behoren volbrengen van een taakstraf en dat kan tot gevolg hebben dat er minder taakstraffen mislukken. Speciale preventie kan dan om die reden als belang van de maatschappij worden gezien.

Mensen dienen zich veilig te voelen in hun leefomgeving en dienen beschermd worden tegen crimineel gedrag. Recidivevoorkoming moet in het kader van de omzetting van de taakstraf speerpunt zijn, zodat de veroordeelde jeugdigen geen ‘gevaar’ voor de maatschappij meer kunnen vormen.

Tenslotte dient opgemerkt te worden dat er een verband bestaat tussen het belang van de jeugdige en dat van de maatschappij. Het is een positieve ontwikkeling voor de samenleving als geheel wanneer maatregelen worden genomen die tot gevolg hebben dat de jeugdige weer op het rechte pad komt. Jeugdigen maken namelijk ook deel uit van de maatschappij als geheel.

3.4 Conclusie

Uit de geschiedenis van de wetgeving rond het jeugdstrafrecht op zowel internationaal als nationaal niveau blijkt constante aandacht voor het zoeken naar de meest gepaste strafrechtelijke reactie op ontwikkelingen die zich voordoen in de jeugdcriminaliteit. Hierbij komt de wisselwerking tussen het belang van de jeugdige en dat van de maatschappij sterk naar voren. De regelgeving inzake de omzetting van de taakstraf heeft een pedagogische grondslag waarbij heropvoeding en het belang van het kind hoog in het vaandel staan. Een consequente en snelle reactie op verkeerd gedrag van een jeugdige wordt daarbij van groot belang geacht.

Voor een volledig beeld van de procedure inzake de omzetting van de taakstraf is het ook van belang om te kijken naar de werking van de hierboven beschreven regelgeving in de praktijk. In het volgende hoofdstuk zal ik ingaan op de behandeling van bezwaarschriften door de rechtbank Breda.

4 Behandeling bezwaarschriften door de rechtbank Breda

4.1 Inleiding

Om een duidelijk beeld te krijgen van de behandeling van bezwaarschriften door de rechtbank Breda heb ik dossieronderzoek gedaan. In totaal heb ik 73 dossiers bestudeerd met betrekking tot de behandeling van bezwaarschriften in de periode van januari 2005 tot en met augustus 2007.⁵⁵ Naast dit dossieronderzoek heb ik een aantal zittingen bijgewoond waarin bezwaarschriften tegen de omzetting van de taakstraf werden behandeld. Op grond van mijn bevindingen bij die zittingen zal ik de procedure zoals deze in zijn werk gaat op de rechtbank Breda beschrijven, om een compleet beeld te krijgen van de behandeling van bezwaarschriften.

4.2 Dossieronderzoek

4.2.1 Verantwoording

Toen ik begon aan het dossieronderzoek, waren de dossiers tot en met augustus 2007 beschikbaar. Ik heb ervoor gekozen om de dossiers met betrekking tot de behandeling van een bezwaarschrift uit de periode van januari 2005 tot en met augustus 2007 te onderzoeken. Het betrof in totaal 73 dossiers en daaruit heb ik een aantal gegevens verzameld om inzicht te krijgen in de procedure inzake de omzetting van de taakstraf (zoals deze wordt gehanteerd in de praktijk), om na te kunnen gaan of de in mijn inleiding aangegeven punten van kritiek op deze procedure onderbouwd kunnen worden met cijfers en om een beeld te vormen van de groep jeugdigen waar het bij de behandeling van een bezwaarschrift om gaat. Zo heb ik over de volgende zaken gegevens verzameld:

- de kinderrechter die het bezwaarschrift heeft behandeld;
- het geslacht van de veroordeelde;
- de leeftijd van de veroordeelde ten tijde van het plegen van het delict, waarbij ik in gevallen waarin sprake was van meerdere pleegdata ben uitgegaan van het oudste delict en wanneer het een pleegperiode betrof, ik uit ben gegaan van de eerste dag van deze periode;
- het delict dat veroordeelde heeft gepleegd;

---

⁵⁵ Voor een overzicht van de verzamelde gegevens en de resultaten uit het dossieronderzoek zie ook bijlagen 1 en 2.

- de datum van de veroordeling (waarbij de taakstraf is opgelegd);
- de hoogte van de opgelegde taakstraf en het feit dat het een werk- of een leerstraf betreft;
- het al dan niet door de veroordeelde met de taakstraf gestart zijn;
- de vraag welk gedeelte van de taakstraf nog voldaan diende te worden indien de veroordeelde wel gestart is met de taakstraf;
- first-offender of recidivist zijn van de jeugdige;
- de datum van betekening van de kennisgeving van het bevel tot omzetting;
- de datum van indienen van het bezwaarschrift en de vraag of dit binnen de termijn is gebeurd;
- de grondslag van het bezwaar;
- de instanties waarvan informatie te vinden is in het dossier en de inhoud van deze informatie;
- de datum van de uitspraak van de beslissing op het bezwaarschrift;
- de uitspraak en de motivatie daarvan.

Mijn bevindingen zal ik in dit hoofdstuk nader uitwerken en daaraan enkele conclusies verbinden. Ik zal eerst ingaan op de persoonlijke gegevens van de veroordeelde jeugdige en daarna op de gegevens die een indruk geven van de procedurele aspecten van de behandeling van bezwaarschriften.

4.2.2. Bevindingen

4.2.2.1 Gegevens betreffende de persoon van de veroordeelde

Bij het onderzoek heb ik ten eerste gekeken om hoeveel jongens en hoeveel meisjes het ging. Ongeveer 93 procent van de veroordeelden was van het mannelijk geslacht en 7 procent van het vrouwelijke geslacht. Dit is in de lijn van wat algemeen bekend is in het jeugdstrafrecht: hoewel meisjes hun achterstand geleidelijk in lijken te halen, is de jeugdcriminaliteit vooral een jongensaangelegenheid.⁵⁶ Daarnaast is uit mijn onderzoek gebleken dat de gemiddelde leeftijd van deze veroordeelden ten tijde van het plegen van

---

⁵⁶ Zie o.a. G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 4, 5 en 23 tot en met 26 en L.W. Bleeis en M. Brouwers, *Taakstraffen voor minderjarigen; toepassing en uitvoering opnieuw belicht*, WWW<<http://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/w00157-taakstraffen-voor-minderjarigen-toepassing-en-uitvoering-opnieuw-belicht.aspx>>, bericht van 1 januari 1997 (met daarin een link naar deze tekst).

het delict zestien jaar is. Zoals al eerder aangegeven ben ik in gevallen waarin het meerdere pleegdata betref, uitgegaan van het oudste delict en wanneer het een pleegperiode betref, van de eerste dag van deze periode. Deze gegevens met betrekking tot het geslacht en de leeftijd van de onderzochte jeugdigen zijn met name van belang voor de behandeling op de zitting en de uiteindelijke beslissing op het bezwaarschrift.

Ten eerste zou het in principe geen verschil moeten maken of het een jongen dan wel een meisje betreft (gezien het gelijkheidsbeginsel), maar naar mijn mening dient de kinderrechter hier wel enigszins rekening mee te houden bij de manier van benaderen op de zitting en het nemen van een beslissing. In deze leeftijdscategorie kan het verschil tussen jongens en meisjes groot zijn. In die zin is het in sommige gevallen gewenst dat zij op verschillende wijze benaderd worden. Een kinderrechter dient sowieso rekening te houden met de persoon van de veroordeelde en in het verlengde daarvan dient er dan ook enig onderscheid gemaakt te worden tussen jongens en meisjes.

De gemiddelde leeftijd van de jeugdigen uit mijn onderzoek is zestien jaar. Aangezien met de herziening van het jeugdstrafrecht onder andere beoogd wordt consequenties te trekken uit de toegenomen mondigheid van jeugdigen en de rechter vanaf de leeftijd van zestien jaar een ‘volwassen’ straf op kan leggen, mag van een jeugdige van deze leeftijd kennelijk een behoorlijke verantwoordelijkheid worden verwacht.⁵⁷ Met die gedachte dient mijns inziens de afweging gemaakt te worden of het mislukken van de taakstraf te wijten is aan de veroordeelde jeugdige en dus jeugddetentie dient te volgen, of dat deze nog een kans verdient.

Uit het dossieronderzoek bleek vervolgens dat het merendeel van de veroordeelden de taakstraf opgelegd had gekregen voor het plegen van meerdere feiten. Ongeveer 62 procent was namelijk voor meerdere delicten veroordeeld en maar 38 procent voor het plegen van één delict. Daarnaast is een groot aantal van de veroordeelden recidivist, namelijk 79 procent en maar 21 procent is first-offender. Hierbij dient te worden opgemerkt dat ik onder recidivisten ook die jeugdigen heb verstaan aan wie een transactie is aangeboden. Ook deze gegevens kunnen een rol spelen bij de uiteindelijke beslissing over het bezwaarschrift. Wanneer een jeugdige bijvoorbeeld al vaker een taakstraf niet goed

---

⁵⁷ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 67-68 en art. 77b Sr.

heeft uitgevoerd, kan dit een reden zijn voor de rechter om eerder tot ongegrondverklaring van het bezwaarschrift te beslissen omdat deze jeugdige klaarblijkelijk niets heeft geleerd van het verleden.

Voor een overzichtelijk geheel van de soorten delicten gepleegd door de jeugdige veroordeelden, heb ik de verschillende delicten onderverdeeld in groepen. De eerste groep betreft de *vermogensdelicten*. Hieronder vallen diefstal, heling, afpersing en verduistering. Ten tweede is er de groep *gewelddelicten*, waarin ik een onderscheid gemaakt heb tussen lichamelijk geweld en verbaal geweld. Onder *lichamelijk geweld* vallen openlijke geweldpleging, mishandeling en vernieling en onder *verbaal geweld* bedreiging en belediging. Daarnaast is er de feitelijke aanranding van de eerbaarheid, hier aangemerkt als *zedendelict*. Vervolgens onderscheiden we de *verkeersdelicten*. Deze hebben betrekking op alle handelingen die in strijd met de Wegenverkeerswet 1994 zijn. Onder *opiumdelicten* vallen alle handelingen in strijd met de Opiumwet en de delicten die onder de Wet wapens en munitie vallen heb ik aangemerkt als *Wet wapens en munitie*. De delicten die te maken hebben met het negeren van het gezag van een autoriteit, zoals wederspanning, het beletten van het doen van een handeling door een ambtenaar in functie en het opzettelijk niet voldoen aan een vordering krachtens wettelijk voorschrift gegeven, vallen onder de categorie *delicten met betrekking tot het gezag van een autoriteit*. En tot slot is er de categorie *overige* waaronder valsheid in geschrifte en wederrechtelijk binnendringen in een woning of op een erf vallen.

Zoals hieronder in de grafiek te zien, kwamen gewelddelicten in de vorm van lichamelijk geweld het meeste voor. Daarna komen de vermogensdelicten en vervolgens de gewelddelicten met verbaal geweld. De andere categorieën hebben ongeveer dezelfde omvang. Hierbij dient wel in het oog gehouden te worden dat niet in elke categorie evenveel delicten zitten en dat in sommige gevallen de veroordeelde meerdere delicten heeft gepleegd en in sommige gevallen maar één. Maar dat neemt niet weg dat hiermee wel een globaal beeld geschetst kan worden van het type jeugdcriminaliteit. Een conclusie die kan worden getrokken, is dat het een tamelijk agressieve groep betreft en die bovendien gericht is op materieel gewin.

Deze conclusie is in die zin van belang voor de omzetting van de taakstraf dat stil moet worden gestaan bij het feit dat in eerste instantie vaak een taakstraf opgelegd is die aansluit bij het gepleegde delict. Met name bij de leerstraffen is deze achtergrond duidelijk aanwezig. Bij de beoordeling van de verwijtbaarheid van het mislukken van deze taakstraf dient mijns inziens gekeken te worden naar deze achterliggende gedachte. Wanneer vervolgens besloten wordt dat een veroordeelde nog een kans krijgt de taakstraf nogmaals uit te voeren, dienen alle nieuwe ontwikkelingen die zich inmiddels voor hebben gedaan in het leven van een jeugdige, in beschouwing genomen te worden en dient nagegaan te worden of de toentertijd passende taakstraf nu nog wel gewenst is. Ook met het oog op de werkplekken die niet graag een jeugdige terugzien waarmee zij eerder slechte ervaringen hebben gehad.

Tot slot is het voor een beeld van de groep veroordeelden nog van belang te weten wat de grondslag van het bezwaar is. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat niet in alle gevallen de veroordeelde zelf het bezwaarschrift heeft ingediend, maar dat dat vaak ook door de raadsman, dan wel door ouders en in uitzonderlijke gevallen door iemand anders wordt gedaan. Het betreft dus niet in alle gevallen letterlijk de woorden van de veroordeelde zelf, maar in het bezwaarschrift wordt uiteengezet waarom de taakstraf mislukt is vanuit het perspectief van de jeugdige en dat zegt natuurlijk wel iets over deze jeugdige. Hiermee hangt ook de vraag samen of de veroordeelde wel of niet met de taakstraf is gestart. De gegevens hieromtrent waren niet in alle dossiers aanwezig, maar waar ik het wel heb kunnen nagaan is gebleken dat in het merendeel van de gevallen de jeugdige wel al een aanvang gemaakt had met de taakstraf. Vervolgens wordt in het bezwaarschrift aangegeven waarom de jeugdige niet gestart is met de taakstraf of waarom deze niet is afgemaakt.

De redenen voor het mislukken van de taakstraf verschillen natuurlijk per veroordeelde, maar er is een aantal ‘hoofdargumenten’ te onderscheiden die steeds terugkomen in de onderzochte bezwaarschriften. Zo wordt in veel gevallen aangegeven dat er sprake is geweest van miscommunicatie. Deze miscommunicatie is vaak te wijten aan misverstanden over gemaakte afspraken met de Raad of de werkmeester of een niet aan de Raad doorgegeven adreswijziging waardoor de communicatie spaak is gelopen. Wat ook vaak wordt aangegeven, is dat het op het moment van indiening van het bezwaarschrift weer een stuk beter gaat met de jeugdige. In die gevallen is er sprake van dat de jeugdige inmiddels weer naar school gaat of een baan heeft en dat detentie deze positieve ontwikkeling zou doorkruisen. Verder is een veelvoorkomende reden dat de jeugdige wegens ziekte niet heeft kunnen werken en dat er bij de ziekmelding iets mis is gegaan. Daarnaast wordt een problematische thuissituatie ook wel aangevoerd als oorzaak voor het mislukken van de taakstraf. In sommige gevallen is de aard van de taakstraf als oorzaak aan te wijzen. Het gaat dan bijvoorbeeld om werk dat lichamelijk gezien te zwaar is voor een jeugdige of werk dat niet aansluit bij het niveau van een jeugdige. Ook komt het een aantal keren voor dat een veroordeelde voor een ander delict in detentie zat of moest nablijven op school en daardoor niet de taakstraf uit kon voeren. En zaken als een taalbarrière, het niet in staat zijn op tijd op te staan of het niet beschikken over voldoende financiële middelen om naar de werkplek te komen, komen naar voren. Slechts heel zelden geeft een jeugdige aan dat het gewoon een domme fout was en dat hij zelf niet genoeg actie heeft ondernomen om de taakstraf tot een goed einde te brengen. Tot slot komt het ook voor dat in het bezwaarschrift geen reden wordt aangegeven waardoor de taakstraf is mislukt, maar dat wordt volstaan met het verzoek om nadere toelichting te mogen geven op de zitting.

Deze gegevens bevestigen de in de inleiding beschreven constatering van kinderrechters en andere betrokkenen dat met name miscommunicatie en de angst voor het doorkruisen van wat inmiddels op de rit staat ter verbetering van de toekomst van een jeugdige, de grondslag vormen van het bezwaarschrift. Dat er sprake is van miscommunicatie is gebleken uit de interviews met een kinderrechter en een taakstrafcoördinator. Aan de kant van de kinderrechters blijkt namelijk behoefte te zijn aan een klankbord voor het verhaal van de jeugdige op de zitting. Zij achten het dan ook gewenst dat mensen van de Raad op de zitting aanwezig zijn. De kinderrechters hebben echter de indruk gekregen dat daarvoor bij de Raad niet voldoende capaciteit is. Aan de andere kant gaf de taakstrafcoördinator aan dat er wel voldoende capaciteit is, maar dat de Raad de indruk krijgt dat haar aanwezigheid niet is gewenst aangezien niet of nauwelijks wordt gereageerd op verzoeken van haar kant om aanwezig te zijn bij de zitting. Vervolgens is de uitspraak van een kinderrechter, met name wanneer het gaat om de gegroundverklaring, in veel gevallen onbegrijpelijk voor de Raad omdat zij de onderbouwing daarvan niet kent en niet voldoende invloed heeft gehad op de beeldvorming omtrent de zaak. Met deze constatering in het achterhoofd dient er mijns inziens kritisch gekeken te worden naar het traject dat plaatsvindt vóór de omzetting taakstraf. Betere afstemming, zowel van de taakstraf op de leefomstandigheden van een jeugdige, als de communicatie tussen de veroordeelde en de Raad en eventuele andere betrokkenen, kunnen bijdragen aan het vergroten van de kans op een geslaagde taakstraf. Wanneer een taakstraf dan toch mislukt, kan er in ieder geval meer duidelijkheid worden geschapen over de oorzaak daarvan wanneer mensen van de Raad aanwezig zijn bij de behandeling van het bezwaarschrift. Daarnaast zal er meer tevredenheid zijn bij de Raad, aangezien zij op die manier meer inzicht heeft in de motivatie van de beslissing van een kinderrechter.⁵⁸

4.2.2.2 Gegevens betreffende de procedure

Ten eerste heb ik gekeken naar de soort taakstraf die is mislukt. Ongeveer 69 procent van de opgelegde taakstraffen was een werkstraf, ongeveer 12 procent een leerstraf en ongeveer 19 procent een combinatie van die twee. Om aan deze gegevens een conclusie te verbinden is het van belang te kijken hoeveel werk- en leerstraffen in deze periode in totaal zijn opgelegd. Op die manier kan inzichtelijk gemaakt worden of een van deze twee varianten vaker mislukt dan de andere. Om een goede vergelijking te kunnen ma-

---

⁵⁸ Ik zal hier in hoofdstuk 7 op terugkomen.

ken heb ik niet de bovengenoemde driedeling aangehouden, maar een tweedeling in werk- en leerstraffen. In de periode van 2005 tot en met 2007 zijn bij de rechtbank Breda in totaal 11276 taakstraffen opgelegd, waaronder 9327 werkstraffen en 1949 leerstraffen.⁵⁹ Uit mijn dossieronderzoek bleek dat in de onderzochte periode in totaal 87 taakstraffen zijn mislukt, waarvan 64 werkstraffen en 23 leerstraffen. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het gaat om een kortere periode omdat bij aanvang van het dossieronderzoek nog niet alle dossiers van 2007 beschikbaar waren. Bovendien betreft dit cijfer het aantal gevallen waarin een bezwaarschrift is ingediend. Theoretisch gezien kan het werkelijk aantal taakstraffen dat is mislukt dus hoger zijn, aangezien niet in alle gevallen een bezwaarschrift wordt ingediend. De jeugdofficier van justitie gaf echter aan dat het in de praktijk vrijwel nooit voorkomt dat er geen bezwaarschrift ingediend wordt en daaruit kan worden geconcludeerd dat dit cijfer in grote mate de werkelijkheid weergeeft.

De eerste conclusie die kan worden getrokken, is dat er maar een klein percentage van het totale aantal opgelegde straffen mislukt, namelijk 0,8 procent. Dat is op zich een positieve constatering en dit past in het beeld dat het over het algemeen goed gaat met jeugdigen, zoals wordt geconstateerd in de Rapportages Jeugd van 1997 en 2002.⁶⁰ Bovendien had ongeveer 65 procent van de jeugdigen een aanvang gemaakt met de taakstraf. De andere 35 procent was nog niet gestart. Kennelijk heeft het merendeel van de jeugdigen bij aanvang in ieder geval de intentie de taakstraf te voldoen, wat als positief beschouwd kan worden.

Na vergelijking van de cijfers uit het dossieronderzoek met de totale cijfers bleek ten tweede dat ongeveer 0,7 procent van het totale aantal opgelegde werkstraffen is mislukt en ongeveer 1,2 procent van de opgelegde leerstraffen. Er kan dan ook voorzichtig worden geconcludeerd dat een leerstraf over het algemeen vaker mislukt dan een werkstraf. Hierbij moet wel in het oog gehouden worden dat het karakter van een leerstraf in die zin van een werkstraf verschilt, dat het bij een leerstraf eerder mis kan gaan. Bij een leerstraf moeten namelijk alle onderdelen van een cursus worden gevolgd en dat moet

---

⁵⁹ Deze gegevens zijn aan mij verstrekt door C. Roovers, medewerker kwaliteit bij de rechtbank Breda. Zie ook bijlage 3.

⁶⁰ G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007, p. 53-54 en Sociaal en Cultureel Planbureau, *Rapport Jeugd 2002*, Den Haag: SCP 2003, p.151.

op gepaste tijden. Er kan niet op elk willekeurig moment gestart worden met een leerstraf, wat met zich meebrengt dat wanneer een jeugdige een bijeenkomst mist, het eigenlijk al meteen gedaan is, terwijl in een werktraject veel meer ruimte is om nog een kans te geven.

Zoals al eerder aangegeven omvat het dossieronderzoek niet de volledige periode van 2005 tot en met 2007 en de cijfers met betrekking tot het totale aantal opgelegde taakstraffen wel. De hierboven getrokken conclusies zijn dus niet helemaal kloppend en geven geen exact beeld, maar zij geven wel een indicatie van de verhouding tussen enerzijds het totale aantal opgelegde taakstraffen en het aantal daarvan dat is mislukt en anderzijds het aantal werkstraffen en het aantal leerstraffen.

Overigens is er geen toename vast te stellen van het totale aantal opgelegde taakstraffen in voorgenoemde periode. Het aantal is ieder jaar ongeveer hetzelfde. Zo zijn in 2005 in totaal 3696 taakstraffen opgelegd, in 2006 waren dat er 3687 en in 2007 waren dat er 3893. Voor een goed oordeel over het antwoord op de vraag of daadwerkelijk meer taakstraffen zijn opgelegd sinds de herziening van het jeugdstrafrecht in 1995 is het van belang een langere periode te bekijken. Aangezien mijn onderzoek de periode van januari 2005 tot en met augustus 2007 omvat, gaat dit mijn scriptie te buiten en zal ik hier niet verder op ingaan.

Vervolgens heb ik een aantal data bekeken, zoals de tijd tussen de veroordeling waarbij de taakstraf is opgelegd en de uiteindelijke behandeling van het bezwaarschrift. Hiertussen zaten gemiddeld 327 dagen. Dat betekent dat in minder dan een jaar tijd een taakstraf ten uitvoer wordt gelegd, vervolgens negatief retour wordt gezonden, een bevel tot omzetting in jeugddetentie wordt gedaan en uiteindelijk daartegen bezwaar wordt gemaakt. Omdat de termijn waarbinnen een taakstraf dient te worden verricht ten hoogste

een jaar bedraagt,⁶¹ kan worden geconcludeerd dat er snel gereageerd wordt. Met het oog op de eerder besproken vuistregels van de Hoge Raad met betrekking tot de termijnen waarbinnen de jeugdstrafzaken dienen te worden afgedaan en het voor jeugdigen zo van belang geachte lik-op-stukbeleid, is dit een positieve constatering. De Hoge Raad houdt namelijk een termijn van zestien maanden aan voor zaken in eerste aanleg en in hoger beroep. Het betreft hier wel een andere procedure, maar analoog aan deze vuistregels kan een termijn van minder dan een jaar mijns inziens als passend worden beschouwd.

Tussen de indiening van een bezwaarschrift en de behandeling daarvan op zitting zitten gemiddeld 64 dagen. Dit is tamelijk lang, maar praktisch gezien is het vaak niet anders mogelijk omdat er zittingsruimte en voldoende capaciteit moet zijn en rekening gehouden moet worden met voldoende voorbereidingstijd. Effectievere communicatie tussen de ketenpartners zou deze tijd enigszins kunnen verkorten. Wanneer er namelijk een duidelijk en met name uitgebreid rapport ligt, zal de voorbereiding minder tijd kosten en ook de behandeling op zitting. Op die manier kunnen meer zaken op een zitting worden gepland wat tot gevolg zal hebben dat een bezwaarschrift sneller op een zitting komt.⁶²

De gemiddelde tijd tussen de betekening van de kennisgeving van de omzetting en het indienen van het bezwaarschrift hiertegen, bedraagt twaalf dagen. Zoals eerder aangegeven is de termijn waarbinnen het bezwaarschrift ingediend moet worden, gesteld op veertien dagen.⁶³ Er kan worden geconcludeerd dat het bezwaarschrift over het algemeen binnen de termijn wordt ingediend. Met dit aspect van de procedure zijn dus niet veel problemen. Daarnaast bleek uit het onderzoek dat wanneer er wel sprake was van termijnoverschrijding, deze zaken wel op de zitting kwamen en dat in de meeste gevallen de termijnoverschrijding verschoonbaar geacht werd. Het is mijns inziens toe te juichen, kijkend naar de rechtspositie van de jeugdige, dat een jeugdige in ieder geval in staat gesteld wordt zijn kant van het verhaal te vertellen. In veel gevallen blijkt dat er omstandigheden waren waaronder het de jeugdige niet aangerekend kan worden dat de termijn niet in acht is genomen.

Vervolgens heb ik gekeken naar de beslissing van de kinderrechter op het bezwaarschrift. Ongeveer 82 procent van de bezwaarschriften was gegrond verklaard en maar

---

⁶¹ Art. 77m lid 3 en 5 Sr.

⁶² Ik zal hier in hoofdstuk 7 op terugkomen.

⁶³ Art. 77p lid 3 Sr.

ongeveer 16 procent ongegrond. In één geval betrof het een combinatie van een werk- en een leerstraf en werd het bezwaarschrift deels gegrondverklaard, namelijk voor het deel dat zag op de leerstraf.

Zoals eerder aangegeven constateerden kinderrechters en ketenpartners dat de bezwaarschriften in de meeste gevallen gegrond worden verklaard. De cijfers uit mijn dossieronderzoek bevestigen deze constatering. Overigens is niet waar te nemen dat bij gegrondverklaring het aantal uren verhoogd wordt. In vrijwel alle gevallen wordt uitgegaan van het aantal uren dat in eerste instantie is opgelegd of, wanneer een deel daarvan al naar behoren is verricht, het resterende aantal uren.

Tot slot is van belang na te gaan welke motivering aan de hiervoor besproken beslissingen van kinderrechters ten grondslag ligt. Omdat niet in elk dossier zittingsaantekeningen zaten en deze ook niet altijd op een andere manier te achterhalen waren, heb ik niet bij alle beslissingen een motivatie kunnen vinden. Wel heb ik geconstateerd dat in de gevallen waarin wel een motivatie voor handen was, kinderrechters vaak dezelfde redenen voor hun beslissing gaven. Zo werd in het merendeel van de dossiers door de rechter aangegeven dat deze op de zitting de overtuiging had gekregen dat het inmiddels beter ging met de jeugdige. In die gevallen beslist een kinderrechter dan tot gegrondverklaring uit angst voor doorkruising van die positieve ontwikkeling wanneer jeugd-detentie wordt opgelegd. Daarnaast geven veel rechters aan ervan overtuigd te zijn geraakt dat er sprake is geweest van miscommunicatie en dat de jeugdige daarom het voordeel van de twijfel moet krijgen en nogmaals een kans krijgt de taakstraf naar behoren te volbrengen. Ook wordt wel aangegeven dat detentie niet passend is voor de jeugdige en

gezien het pedagogische karakter van een taakstraf het nogmaals uitvoeren van de taakstraf wenselijker wordt geacht. Verder wordt in sommige gevallen afgegaan op het advies van bijvoorbeeld een psycholoog en tot slot komt het ook voor dat een kinderrechtter van mening is dat de werkstraf niet voldoende aansluit op de persoon van de veroordeelde en dat in die zin nog een kans in een ander project gewenst is.

4.3 Procedure bij de rechtbank Breda

Wanneer bij de rechtbank Breda een bezwaarschrift tegen de omzetting van een taakstraf binnenkomt, wordt bij de planning gezorgd dat deze zo snel mogelijk op een zitting wordt gepland. Vervolgens wordt aan de jeugdige een oproeping verzonden en zorgt het parket dat deze ook aan de jeugdige wordt betekend. Ook de andere betrokkenen zoals een raadsman of ouders worden voor de zitting opgeroepen.

De procedure op de zitting is als volgt. De jeugdige verschijnt voor de kinderrechtter, vaak met raadsman. Als eerste bespreekt de kinderrechtter de informatie over het mislukken van de taakstraf uit het dossier met de jeugdige en vraagt daarbij naar de visie van de jeugdige op deze informatie. Vervolgens krijgen de officier en de raadsman de gelegenheid de jeugdige vragen te stellen. In het geval dat er meerdere aanwezigen op de zitting zijn, zoals ouders of hulpverleners, stelt de kinderrechtter, officier of raadsman hun vragen wanneer dat wenselijk wordt geacht voor het aan het licht brengen van wat er precies is voorgevallen en wat de reden van het mislukken van de taakstraf is geweest. Ook kunnen zij meer inzicht geven in de huidige leefsituatie van de jeugdige. Zij kunnen bijvoorbeeld bevestigen dat de jeugdige in de tussentijd zijn leven heeft verbeterd. Wanneer de stukken voldoende zijn voorgehouden, is het aan de officier zijn visie op de zaak te geven. Deze geeft aan of hij bij zijn bevel tot omzetting blijft, of dat hij van mening is dat er omstandigheden aan het licht zijn gekomen, waaronder een nieuwe kans gewenst is. Vervolgens krijgen de raadsman en eventueel de ouders de gelegenheid het bezwaarschrift toe te lichten, waarop de officier nog kan reageren. Hierop kan de raadsman eventueel ook nog reageren en daarna krijgt de jeugdige als laatste het woord. Uiteindelijk neemt de kinderrechtter een beslissing en verklaart daarmee het bezwaarschrift gegrond dan wel ongegrond. Hoewel de wet ook nog de mogelijkheid voor-

schrijft dat een kinderrechter zijn beslissing in de plaats van die van de officier van justitie stelt, komt dit in de praktijk zelden of niet voor.⁶⁴

4.4 Conclusie

Op grond van hetgeen hierboven beschreven is, kan al voorzichtig een conclusie worden getrokken over de toereikendheid van de procedure inzake de omzetting van de taakstraf. Na toetsing van de cijfers uit het dossieronderzoek en mijn bevindingen na observatie van de zittingen aan de in paragraaf 3.3 beschreven belangen, kan naar mijn mening worden geconcludeerd dat de procedure inzake de omzetting toereikend is.

Zo is uit het dossieronderzoek gebleken dat met de procedure die plaatsvindt voorafgaand aan de zitting weinig mis is. Ten eerste wordt er snel gereageerd. Tussen de veroordeling waarbij de taakstraf wordt opgelegd en de uiteindelijke behandeling van een bezwaarschrift tegen de omzetting zit namelijk minder dan een jaar tijd. Tussen de indiening van het bezwaarschrift en de behandeling daarvan op zitting zit wel tamelijk veel tijd, maar dit is praktisch gezien niet anders mogelijk.

Ten tweede wordt nadat een jeugdige in kennis is gesteld van het voornemen van de officier tot een bevel tot omzetting van de taakstraf, over het algemeen vrijwel meteen een bezwaarschrift ingediend. Gebleken is namelijk dat in de meeste gevallen het bezwaarschrift binnen de termijn van veertien dagen wordt ingediend. Wanneer het bezwaarschrift te laat is ingediend, krijgt een jeugdige vaak toch een kans om toe te lichten wat de reden is van de te late indiending. Bovendien werd de termijnoverschrijding in de meeste gevallen verschoonbaar geacht.

Ook aan de behandeling op zitting is procedureel gezien naar mijn mening weinig aan te merken. De jeugdige krijgt voldoende de gelegenheid de zaak toe te lichten en de kinderrechter houdt in grote mate rekening met de persoon van de jeugdige en de (leef)omstandigheden zoals die op het moment van de zitting zijn. Het OM kan inlichtingen omtrent de taakstraf inwinnen bij de Raad⁶⁵ en deze informatie vervolgens aan het procesdossier toevoegen of op de zitting ter sprake brengen. Op die manier wordt de kinderrechter ook op de hoogte gesteld van die informatie. Bovendien kan de Raad uit-

---

⁶⁴ De informatie in deze paragraaf heb ik verkregen uit de interviews die zijn uitgewerkt in hoofdstuk 5 en de zittingen die ik heb bijgewoond waar bezwaarschriften tegen de omzetting van de taakstraf werden behandeld.

⁶⁵ Art. 77o lid 1 Sr.

genodigd worden om haar standpunt op de zitting toe te lichten.⁶⁶ Daarnaast wordt voldoende rekening gehouden met het recht op bijstand van een raadsman. In de gevallen dat een jeugdige geen raadsman heeft, kan deze ambtshalve worden toegevoegd wanneer daar behoefte aan bestaat.⁶⁷ Bovendien is uit het dossieronderzoek gebleken dat een jeugdige vrijwel altijd wordt bijgestaan door een raadsman. Ook is er voldoende sprake van hoor- en wederhoor aangezien zowel de officier van justitie als de raadsman en de veroordeelde meerdere malen de gelegenheid krijgen te reageren op wat er wordt gezegd. Ook andere betrokkenen kunnen hierbij worden gehoord. Het belang van de jeugdige speelt een grote rol, maar ook de maatschappelijke belangen komen aan de orde (meestal belicht door de officier van justitie). Verder wordt de uiteindelijke beslissing van de kinderrechter in de meeste gevallen goed gemotiveerd.

Ik heb geconstateerd dat in de meeste gevallen een bezwaarschrift gegrond verklaard wordt. Nu is dat op zich misschien niet erg, maar zoals eerder al aangegeven hebben ketenpartners toch veel kritiek op deze gang van zaken. En ook met betrekking tot andere aspecten van de omzetting van de taakstraf wordt door zowel kinderrechters als betrokken instanties en personen kritiek geleverd. Om inzichtelijk te maken wat de pijnpunten zijn en op welke vlakken verbetering dient te komen zodat iedereen tevreden is met de gang van zaken bij de omzetting van de taakstraf, heb ik een aantal personen van betrokken instanties geïnterviewd. In het volgende hoofdstuk zal ik hierop ingaan.

---

⁶⁶ Analoog aan de artikelen 77o Sr en 494 Sv.

⁶⁷ Art. 489 lid 2 Sv.

5 Betrokken instanties en personen

5.1 Inleiding

Bij de omzetting van de taakstraf en de behandeling van een daartegen ingediend bezwaarschrift, is een aantal verschillende instanties en personen betrokken. Ten eerste natuurlijk de kinderrechter die een beslissing dient te nemen over het bezwaarschrift van een jeugdige. Daarnaast de jeugdofficier van justitie die een bevel tot omzetting van de taakstraf heeft gedaan en op de zitting zijn visie op de zaak geeft. Een jeugdige wordt bijgestaan door een raadsman, die zijn belangen behartigt en zo goed mogelijk de standpunten van de jeugdige duidelijk maakt. En tot slot de Raad voor de Kinderbescherming, de instantie belast met de uitvoering van taakstraffen.

Om meer inzicht te krijgen in de taken van bovengenoemde instanties en hun visies op de omzetting taakstraf heb ik een kinderrechter, een jeugdofficier van justitie, een raadsman en een taakstrafcoördinator van de Raad voor de Kinderbescherming geïnterviewd.⁶⁸ In dit hoofdstuk zullen mijn belangrijkste bevindingen worden uitgewerkt.

5.2 Kinderrechter⁶⁹

Bij de voorbereiding op een zitting waar het bezwaarschrift tegen de omzetting wordt behandeld, controleert de kinderrechter ten eerste of iedereen goed is opgeroepen. De dagvaarding dient aan de jeugdige te zijn betekend en aan de ouders en de raadsman dient een oproeping verstuurd te zijn. Vervolgens bestudeert de kinderrechter de rapportages in het dossier. In het geval van de omzetting van de taakstraf is dat voornamelijk het eindrapport van de Raad, maar er kunnen ook andere rapportages in het dossier zitten. Zoals al eerder aangegeven, is het van groot belang dat de Raad uitgebreid rapporteert over wat er is gebeurd, zodat een kinderrechter een zaak goed kan voorbereiden en op zitting een goed afgewogen beslissing kan nemen.

Niet-ontvankelijkheid bij termijnoverschrijding is voor de kinderrechter uitgangspunt, tenzij de termijnoverschrijding verschoonbaar is. Er bestaat hierbij geen onderscheid tussen jeugdigen en volwassenen, in die zin dat de termijn evenals bij volwassenen streng wordt gehanteerd. De zaken komen sowieso eerst op zitting, ongeacht of er wel of niet

---

⁶⁸ Zie bijlage 4 voor de vragen die ik deze personen heb gesteld.

⁶⁹ De informatie in deze paragraaf heb ik verkregen uit het interview met kinderrechter van de rechtbank Breda, mr. H.A.M. Alferink, dat plaats vond op 14 december 2008.

sprake is van termijnoverschrijding. Op de zitting wordt vervolgens bekeken of de eventuele termijnoverschrijding verschoonbaar is. Nu uit het dossieronderzoek niet is gebleken van een niet-ontvankelijkverklaring en de kinderrechters de termijn kennelijk streng hanteren, kan voorzichtig worden geconcludeerd dat in veel gevallen termijnoverschrijding verschoonbaar is en het niet aan de jeugdige te wijten is dat het bezwaarschrift te laat is ingediend.

Er bestaan geen vaste criteria waar de kinderrechter aan toetst bij de behandeling van het bezwaarschrift. De kinderrechter bekijkt de zaak met gezond (juridisch) verstand. Zo hoort hij aan wat het verweer van de jeugdige is, waarom de taakstraf misgegaan is en probeert hij te achterhalen of het klopt wat de jeugdige zegt. De kinderrechters hebben ooit een voorlichting gehad van werkmeesters die toezien op de uitvoering van de taakstraf. Deze werkmeesters maakten duidelijk dat zij de jeugdigen vaak al de nodige waarschuwingen hebben gegeven. Wanneer de werkmeesters besluiten de zaak retour te zenden naar de taakstrafcoördinator, is er dus al veel gebeurd. De kinderrechters kregen het verwijt dat zij ‘altijd’ een tweede kans geven. Voor een kinderrechter blijft het daarentegen maatwerk. Hij laat zijn gevoel spreken, net zoals die werkmeesters dat doen. Er lijkt sprake te zijn van miscommunicatie. Enerzijds zijn kinderrechters niet voldoende op de hoogte van alle gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan in het voortraject en anderzijds zijn de ketenpartners niet op de hoogte van de motivaties en overwegingen van kinderrechters bij hun beslissingen. Bovendien zijn kinderrechters in de veronderstelling dat dit te wijten is aan het feit dat de Raad niet voldoende capaciteit heeft om bij de zitting aanwezig te zijn, terwijl de Raad juist aangeeft over voldoende capaciteit te beschikken en zelfs verzoeken te doen om op de zitting de zaak toe te lichten.

De wet bepaalt dat de officier inlichtingen in kan winnen bij de Raad.⁷⁰ De officier kan die inlichtingen vervolgens bij de processtukken voegen of op de zitting aan de kinderrechter overleggen. Daarnaast kan de Raad de officier ook uit eigen beweging adviseren.⁷¹ In het verlengde hiervan kan de Raad ook op de zitting aanwezig zijn voor het geven van advies. Het probleem ligt dus niet bij de wettelijke regeling, maar bij de toepassing daarvan in de praktijk. Een oplossing zou zijn dat er standaard een uitnodiging wordt gestuurd aan de Raad voor een zitting. De kinderrechter ziet hierin een taak voor

---

⁷⁰ Art. 494 lid 1 Sv.

⁷¹ Art. 494 lid 3 Sv.

de officier van justitie. Vooral wanneer het gaat om een communicatiestoornis tussen degenen die belast zijn met de uitvoering van de taakstraf en de jeugdige, is het van belang dat degene die de jeugdige heeft begeleid, ook op zitting aanwezig is. In het kader van het beginsel van hoor en wederhoor is het voor een kinderrechter belangrijk dat hij kan toetsen of het verhaal van de jeugdige klopt en daarnaast is het voor de jeugdige van belang dat hij de mogelijkheid krijgt te reageren op hetgeen de Raad naar voren brengt. Ten slotte ontstaat er op die manier meer begrip bij de Raad voor de beslissing van een kinderrechter omdat zij op de hoogte is van de motivatie hiervan.

Voor de kinderrechter is detentie het uitgangspunt, tenzij er verschoonbare redenen zijn voor het niet of niet goed uitvoeren van de taakstraf. Bij sommige mensen lijkt het beeld te bestaan dat jeugddetentie een soort van kweekvijver voor criminaliteit is en dat jeugdigen er niet beter van worden.⁷² De kinderrechter is daarin genuanceerder. Jeugddetentie kan nodig zijn om een jeugdige structuur te geven, zoals een dag- en een nachtritme. Bovendien wordt met jeugddetentie een strenge reactie gegeven op het verkeerde gedrag van de veroordeelde. Jeugdigen worden in detentie in een groep geplaatst en dienen deel te nemen aan allerlei activiteiten. Daarnaast kunnen ze scholing krijgen of werken. Om die redenen kan een kinderrechter jeugddetentie opleggen, ook als het maar voor korte duur is. Voor echte gedragsverandering is jeugddetentie niet de oplossing, aangezien de duur van de vervangende jeugddetentie daarvoor te kort is. Maar om tijdelijk iemand uit zijn omgeving te halen, is detentie een goede optie. De visie van een kinderrechter op jeugddetentie is niet van invloed op zijn beslissing. Hieruit kan worden geconcludeerd dat het gegrondverklaren van een bezwaarschrift niet is ingegeven door een negatieve visie op of angst voor jeugddetentie.

Wanneer afspraken verwijtbaar niet nagekomen worden, moet daar een reactie op volgen. De procedure inzake de omzetting van de taakstraf geeft hiertoe de mogelijkheid en in die zin is de kinderrechter content over de huidige procedure. Praktisch gezien is er echter een punt dat aandacht verdient, namelijk de aanwezigheid van de Raad op de zitting. Hierin dient verandering gebracht te worden en zoals eerder aangegeven, ziet de kinderrechter daarin een taak voor het OM.

In het jeugdstrafrecht dienen de belangen van jeugdigen voorop staan. De jeugd heeft de toekomst en daarin moet goed worden geïnvesteerd. De laatste jaren wordt daar ook

---

⁷² Dit werd duidelijk uit het interview met de raadsman. In paragraaf 5.4 zal ik hier verder op ingaan.

veel aandacht aan geschonken. De procedure inzake de omzetting van de taakstraf past hier goed bij, maar er moet wel voor gewaakt worden dat een jeugdige in de gelegenheid wordt gesteld zijn belangen te verdedigen. Wanneer een jeugdige weer op het goede pad komt, is dat uiteindelijk ook in het belang van de maatschappij. Met deze procedure wordt volgens de kinderrechter voldoende recht gedaan aan zowel het belang van de jeugdige als het belang van de maatschappij.

Tot slot juicht de kinderrechter elk initiatief tot het invoeren van een soort ‘tussenvorm’ zoals het Laatste Kans-project⁷³ toe. Met een straf die zwaarder is dan een taakstraf in het reguliere traject, maar minder zwaar dan detentie, kan namelijk iets van toegevoegde waarde meegegeven worden. Bovendien worden jeugdigen in de gelegenheid gesteld het deel aan taakstraf dat nog resteert, in een korte tijd af te ronden.

5.3 Jeugdofficier van justitie⁷⁴

Ten eerste is het parket voor de omzetting van een taakstraf afhankelijk van het bericht van de Raad voor de Kinderbescherming. Wanneer het eindrapport van de Raad bij hen binnenkomt, wordt deze nog dezelfde dag bekeken en gaat er vrijwel meteen een bevel tot omzetting uit. Vervolgens wordt door de afdeling executie een kennisgeving van de omzetting aan de jeugdige verstuurd. De kennisgeving moet worden betekend en daar gaat vaak wat tijd overheen. Wanneer de kennisgeving betekend is, wordt afgewacht of er door de jeugdige een bezwaarschrift tegen het bevel wordt ingediend. Als er geen bezwaarschrift wordt ingediend, moet het aantal dagen vervangende jeugddetentie worden uitgezeten. De beslissing tot omzetting wordt heel snel genomen. Zoals ook bleek uit het dossieronderzoek, kan het echter lang duren voor een zaak op zitting komt, maar dat ligt aan de planning op de rechtbank.

Nu de wet bepaalt dat de indiening van een bezwaarschrift geen schorsende werking heeft, zou dat betekenen dat een jeugdige meteen vastgezet kan worden. Dit gebeurt in de praktijk echter niet. Bij volwassenen wordt de vervangende hechtenis wel meteen ten uitvoer gelegd. Dit is met name omdat het belang van de minderjarige bij de indiening van een bezwaarschrift zwaarder weegt dan dat van volwassenen. De ratio achter deze bepaling is zoals eerder weergegeven, dat de vrees bestaat dat wanneer een bezwaar-

---

⁷³ Hierop zal ik ingaan in paragraaf 6.1.

⁷⁴ De informatie in deze paragraaf heb ik verkregen uit het interview met jeugdofficier van justitie van het arrondissementsparket in Breda, mr. F.M. Klooster, dat plaats vond op 12 december 2008.

schrift wel schorsende werking zou hebben, jeugdigen een bezwaarschrift indienen alleen om op die manier jeugddetentie uit te stellen. Het parket constateert dat er vrijwel altijd een bezwaarschrift wordt ingediend tegen het bevel. Hieruit kan worden opgemaakt dat het indienen van een bezwaarschrift niet is om de zaak te traineren, omdat er geen sprake is van schorsende werking en toch vrijwel altijd een bezwaarschrift wordt ingediend. Gezien het belang van de jeugdige, dat hij gewoon door kan gaan met school en dergelijke, is het zinloos een jeugdige meteen op te sluiten. Wanneer de regeling aangepast zou worden zodat het indienen van een bezwaarschrift voortaan schorsende werking heeft, zou dat ervoor zorgen dat de praktijk meer in overeenstemming is met de wet.

De Raad is belast met de uitvoering van taakstraffen. Het parket ontvangt van de Raad een eindrapport wanneer een taakstraf mislukt is. Er wordt in zo'n rapport over het algemeen een duidelijk beeld geschapen van wat er mis is gegaan. Er zijn wat dat betreft duidelijke regels en als een jeugdige zich daar niet aan houdt, wordt de zaak teruggestuurd, nadat er eerst nog een waarschuwing is gegeven. Jeugdigen krijgen veel kansen. De Raad is daarin niet heel erg streng. Het is dan ook echt het eindstadium als een taakstraf retour gestuurd wordt. Het komt zelden voor dat wanneer een taakstraf negatief retour wordt gezonden, er geen bevel tot omzetting gedaan wordt. Dat is een kwestie van consequent zijn. Vanuit het OM wordt er consequent en snel gereageerd op fout gedrag van een jeugdige. Dit is in lijn met het eerder genoemde lik-op-stukbeleid.

Bij de voorbereiding op de zitting kijkt de jeugdofficier naar het rapport van de Raad en het bezwaarschrift. De inhoud en omvang van het bezwaarschrift kunnen verschillen. Soms betreft het een paar regeltjes geschreven door de veroordeelde zelf. Andere keren is het een uitgebreid bezwaarschrift van de advocaat. De voorbereiding stelt dus niet veel voor.

De jeugdigen hebben altijd een raadsman. Wanneer een jeugdige niet zelf een raadsman heeft benaderd, wordt deze ambtshalve toegevoegd. Op die manier wordt aan het recht op verdediging van een jeugdige tegemoet gekomen.

Vervolgens wordt op zitting het bezwaarschrift behandeld. De kinderrechter neemt het bezwaarschrift door met de jeugdige en de raadsman. Zij geven hun toelichting. De jeugdofficier krijgt dan het woord om te zeggen wat hij ervan vindt. De raadsman kan daar nog op reageren en dan volgt de beslissing, tenzij het een meervoudige kamer be-

treft, dan volgt de beslissing veertien dagen later. De kinderrechter kan een bezwaarschrift gerond of ongegrond verklaren, maar daarnaast kan de kinderrechter de beslissing ook wijzigen. In die zin verschilt de zitting niet veel van een 'normale' zitting. Het enige verschil is dat de jeugdofficier geen eis formuleert maar zijn visie op de zaak geeft na het verhaal van de jeugdige gehoord te hebben.

Een enkele keer zijn er mensen van de Raad aanwezig bij de zitting. In het eindrapport vermeldt de Raad waarom de taakstraf mis is gegaan en vervolgens vertelt de jeugdige op de zitting zijn verhaal. Maar op dat verhaal van de jeugdige is geen weerwoord wanneer er niemand van de Raad aanwezig is. Het kost veel mankracht om mensen van de Raad op zitting te hebben. Maar aan de andere kant is er al standaard een taakstrafcoördinator bij een kinderzitting aanwezig. Die moet daar toch al zitten en in die zin zou het in principe niet meer mankracht vergen. Hierover is al eens gesproken met de rechtbank. Als vertegenwoordiger van het OM moet een jeugdofficier consequent en rechtvaardig overkomen. Het komt dan ook wel eens voor dat een jeugdofficier vraagt om ongegrondverklaring, om een jeugdige erop te wijzen dat het echt menens is, terwijl de jeugdofficier weet dat de kinderrechter het bezwaarschrift waarschijnlijk gegrond zal verklaren. Maar het hangt er vanaf wat er op zitting verteld wordt en hoe dat overkomt. In die zin heeft het verhaal van een veroordeelde invloed op de meningsvorming van een jeugdofficier over de zaak. Het blijft uiteindelijk altijd een afweging.

De jeugdofficier heeft voorafgaand aan de zitting met de kennisgeving van de omzetting in feite al om jeugddetentie gevraagd. Vervolgens komt dan de zitting waar argumenten naar voren kunnen komen die de visie van de jeugdofficier op de zaak kunnen veranderen. Op de zitting kan het dus nog alle kanten op en wordt de jeugdofficier min of meer beïnvloed door wat er daar wordt gezegd, maar in beginsel is jeugddetentie uitgangspunt.

De Raad kan geraadpleegd worden voor advies, zoals dat in de wet is bepaald. Deze regeling met betrekking tot een 'normale zitting' kan met betrekking tot de omzetting taakstraf analoog worden toegepast. Mensen van de Raad kunnen op die manier worden uitgenodigd voor de zitting.

Door het invoeren van de bepaling dat het OM nu meteen tot omzetting over kan gaan en er pas een zitting plaatsvindt wanneer de jeugdige een bezwaarschrift indient, is het proces versneld. Ook de jeugdofficier is in dat opzicht content met de procedure. Prak-

tisch gezien dient er echter voor gewaakt te worden dat het niet te lang duurt voor een zaak op zitting komt. De jeugdofficier constateert ook dat het bezwaarschrift van een jeugdige zelden ongegrondverklaard wordt, maar er zijn weinig jeugdigen die vervolgens nogmaals voor de kinderrechter moeten verschijnen. Kennelijk is het bij de jeugdige dan wel echt duidelijk dat het zijn laatste kans is.

Onder het belang van de jeugdige moet worden verstaan dat deze zijn opleiding, stage of baan voort kan zetten. In het jeugdstrafrecht staat dit belang meer voorop dan in het volwassenstrafrecht. Voor een jeugdige is het namelijk erg belangrijk dat hij een opleiding voort kan zetten of stage af kan maken. Maar het verschilt per zaak. Het hangt er onder andere vanaf om wat voor jeugdige het gaat, hoe vaak de jeugdige al een taakstraf heeft gehad en of het al eerder mislukt is. Bij een jeugdige laat de jeugdofficier eerder zijn belang doorslag geven dan bij een volwassene. Uiteindelijk zal het handelen in het belang van een jeugdige ook in het belang van de maatschappij zijn. Iedereen zal er meer aan hebben dat ervoor wordt gezorgd dat een kind op het goede pad komt, dan dat een kind in detentie gezet wordt om aan de maatschappij te laten zien dat er consequent gereageerd wordt op het mislukken van een taakstraf. De procedure doet over het algemeen voldoende recht aan beide belangen. Er is sprake van hoor en wederhoor en de jeugdige heeft het recht een bezwaarschrift in te dienen. En op de langere termijn is het ook in het belang van de maatschappij. De maatschappij wordt er niet beter van als de jeugdigen allemaal opgesloten worden. Bij een ‘normale zitting’ is het belangrijk ook te kijken naar het geluid dat aan de maatschappij gegeven wordt bij het opleggen van een straf, maar aangezien de maatschappij minder op de hoogte is van zittingen als die van de behandeling van een bezwaarschrift, is het aspect van voorbeeldstelling hier minder aan de orde.

In gevallen waarin een regulier traject faalt, maar waarin jeugddetentie nog een stap te ver is, is een soort van ‘tussenvorm’ als het Laatste Kans-project een goede oplossing. Voor een aantal jeugdigen werkt zo’n straf goed. De jeugdofficier heeft echter niet de illusie dat zo’n weekend ertoe zal leiden dat de jeugdigen nooit meer zullen recidiveren.

5.4 Raadsman⁷⁵

De raadsman krijgt met betrekking tot de behandeling van een bezwaarschrift in de meeste gevallen een last tot toevoeging. Hij ontvangt de stukken van de rechtbank waaruit blijkt dat er iets mis is gegaan met de taakstraf en benadert vervolgens de cliënt. Het kan echter ook voorkomen dat de raadsman de jeugdige al eerder heeft bijgestaan en dat de jeugdige of zijn ouders hem benaderen met het verzoek om bijstand.

Bij de voorbereiding op de zitting bespreekt de raadsman de situatie met zijn cliënt en eventueel de ouders. Hij licht hen voor over de consequenties en legt uit dat er voor de jeugdige risico's verbonden zijn aan het mislukken van de taakstraf. Wanneer de raadsman een jeugdige heeft bijgestaan op de zitting waar hij een taakstraf opgelegd heeft gekregen, wijst deze raadsman de jeugdige na afloop van de zitting op de consequenties van het niet of niet naar behoren uitvoeren van de taakstraf. Voor aanvang van de taakstraf is de jeugdige dus al door meerdere mensen, zoals de kinderrechter, de Raad en eventuele werkmeesters en deze raadsman, gewaarschuwd.

Het hangt van de zaak af of de raadsman contact heeft met de ketenpartners. De ene zaak leent zich daar meer voor dan de andere zaak. Van deze instellingen krijgt een raadsman een wat genuanceerder verhaal dan dat hij van de cliënt of diens ouders hoort. Maar soms is alles duidelijk en heeft de raadsman voldoende aan het eindrapport van de Raad. Het is dan niet nodig om de Raad te benaderen.

De raadsman is het niet altijd eens met de beslissing van de kinderrechter. Wanneer er een aantal goede argumenten in het voordeel van de jeugdige zijn, kan het toch zijn dat kinderrechter iets anders beslist. De kinderrechter luistert goed naar het pleidooi van de raadsman en naar wat de jeugdige heeft te vertellen, maar de indruk bestaat dat het oordeel van de specialist, zoals de Raad, vaak zwaarder weegt. Een rechtbank gaat snel uit van het oordeel van een deskundige, terwijl de situatie genuanceerder kan liggen. Als gewenst is dat de Raad of de jeugdreclassering op zitting aanwezig zijn, zijn zij er vaak ook. Maar ongeacht of zij er wel of niet zijn, is er altijd een rapport. Vooral in de gecompliceerdere gevallen is het lastig als er niemand van de Raad aanwezig is.

Binnen het jeugdrecht draait het om het belang van het kind. De raadsman geeft daar een andere invulling aan dan een kinderrechter. Het is de vraag of jeugddetentie in het

---

⁷⁵ De informatie in deze paragraaf heb ik verkregen uit het interview met raadsman van advocatenkantoor TDNL te Breda, mr. A.A. Nunnikhoven, dat plaats vond op 10 december 2008.

belang van de jeugdige is. Daarnaast is het belangrijk niet alleen te kijken wat op het moment van de zitting gewenst is, maar ook wat op de langere termijn een goede oplossing zal zijn voor de jeugdige. Jeugddetentie kan erin hakken, vooral wanneer de jeugdige nog nooit vast heeft gezeten. De raadsman hoort vaker geluiden dat de inrichtingen gezien worden als soort hogeschool voor criminelen. Een jeugdige leert verkeerde dingen van zijn medege-detineerden. De jeugdigen praten namelijk onderling over waar ze voor zitten. Zeker wanneer een jeugdige er wat langer zit, maakt hij vrienden. Vaak zitten jeugdigen uit dezelfde regio in dezelfde inrichting en die komen elkaar dus buiten deze inrichting ook weer tegen. Aan de andere kant ontkom je op een gegeven moment niet aan jeugddetentie. Er moet een straf volgen op verkeerd gedrag, maar jeugddetentie dient terughoudend toegepast te worden. Dat is ook het uitgangspunt van het jeugdstrafrecht. De huidige procedure inzake de omzetting doet in dit opzicht recht aan zowel het belang van de jeugdige als het maatschappelijk belang.

Een ‘tussenvorm’ als het Laatste Kans-project wordt door de raadsman in principe toegejuicht. Hierbij dient echter de kanttekening geplaatst worden dat het afhankelijk is van het soort project. Wanneer het een project betreft dat zwaarder is dan de taakstraf en dat langer duurt dan de vervangende jeugddetentie, zal een jeugdige kiezen voor die vervangende jeugddetentie. En wanneer de jeugdige zelf hier niet over nadenkt, doen de ouders het wel. Het is dus afhankelijk van wat voor straf het betreft, wil zo’n tussenoptie de beoogde uitwerking hebben. Als een kind aangeeft dat het in plaats van zo’n tussenoptie liever de jeugddetentie uit gaat zitten, zal de rechter daar ook rekening mee moeten houden, met name ook omdat zo’n project gedoemd is te mislukken wanneer een jeugdige er niet gemotiveerd voor is.

5.5 Taakstrafcoördinator van de Raad voor de Kinderbescherming⁷⁶

Met betrekking tot de taken van de Raad dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de werkstraffen en de leerstraffen. Voor leerstraffen huurt de Raad onafhankelijke professionele instanties in die cursussen geven aan jongeren. Deze zijn individueel of in groepsverband, op een specifiek gebied waarin de betreffende instanties zijn gespecialiseerd. Deze instanties worden door de Raad betaald voor hun diensten. Voor de werk-

---

⁷⁶ De informatie in deze paragraaf heb ik verkregen uit het interview met taakstrafcoördinator van de Raad voor de Kinderbescherming te Breda, G. Meijers, dat plaats vond op 30 november 2008.

straffen moet de Raad zelf werkplekken werven. Het gros van de jeugdigen gaat naar school en moet dus in het weekend of in de vakanties aan de slag. Daarmee dient rekening te worden gehouden. Daarnaast mogen het alleen non-profitorganisaties zijn, omdat anders concurrentievervalsing in de hand gewerkt zou kunnen worden. Deze instellingen hebben een maatschappelijke functie. Een belangrijk aspect, waar overigens door de rechtbank niet altijd bij stil wordt gestaan, is dat de Raad deze werkplekken ook moet zien te behouden. De Raad merkt dat organisaties zakelijker zijn gaan denken en de jeugdige eerder terugsturen wanneer die zich onbehoorlijk gedraagt. Zij zijn daar behoorlijk strikt in geworden, ook door negatieve ervaringen in het verleden. De Raad heeft er een zware taak aan om dit gerepareerd te krijgen. Dat is een belangrijk punt waar te makkelijk aan voorbij wordt gegaan door de kinderrechter. Bij de beslissing op het bezwaarschrift moet hier rekening mee worden gehouden. Zo kan bijvoorbeeld bij de gegrondverklaring bepaald worden dat de jeugdige op een andere werkplek zijn taakstraf moet voldoen, dan de plek waar de taakstraf in eerste instantie is mislukt.

De Raad regelt alles wat met de taakstraf te maken heeft en rapporteert daarover aan de kinderrechter en de jeugdofficier. Daarbij staat het belang van de jeugdige voorop, maar wordt ook het belang van de werkplekken in het oog gehouden.

Met betrekking tot de retourzending van een mislukte taakstraf bestaan standaardcriteria. Deze staan ook in het Besluit tenuitvoerlegging taakstraffen. De Raad houdt zich aan deze regels. De Raad heeft hierbij enige manoeuvreerruimte aangezien in die regels een bepaalde discretionaire bevoegdheid ligt besloten. In principe is het zo dat een jeugdige zijn best moet doen en op tijd moet zijn. Doet een jeugdige dat niet, dan krijgt de Raad daarvan een melding van de werkbegeleider. Vervolgens wordt door de taakstrafcoördinator gekeken naar de onderliggende reden. Wanneer er een geldige reden voor het gedrag van de jeugdige bestaat, worden er geen gevolgen aan verbonden. In de meeste gevallen heeft een jeugdige echter geen geldige reden en krijgt hij een officiële waarschuwing, de zogenoemde gele kaart. Wanneer er vervolgens weer een melding komt, kan de zaak worden teruggestuurd naar het OM. Dit hoeft echter niet altijd meteen het geval te zijn, want ook in dat geval kunnen er redenen zijn om een jeugdige nog een kans te geven. Een jeugdige kan dan overgeplaatst worden naar een ander project. Het is belangrijk om de werkplekken in dat opzicht tevreden te houden, want die hebben inmiddels vaak genoeg van de jeugdige. Hiervoor bestaan bij de taakstraffen verschillen-

de gradaties. Wanneer blijkt dat een jeugdige echt niet kan functioneren op de plek waar hij is geplaatst, bestaan er mogelijkheden om hem te plaatsen op een ander soort werkplek. Bij de afweging wel of niet nog een kans, wordt ook geschat wat er zal gebeuren als de taakstraf negatief retour wordt gezonden. De Raad mag niet op de stoel van de kinderrechter of jeugdofficier gaan zitten, maar er wordt een inschatting gemaakt van wat de uitspraak van de kinderrechter zou kunnen zijn op een door de jeugdige ingediend bezwaarschrift en hoe groot de kans dus is dat de jeugdige weer terug komt. Kortom, voordat de zaak terugkomt bij de jeugdofficier is er al veel gebeurd.

De taakstrafcoördinator heeft ook de mogelijkheid de taakstraf meteen te retourneren, zonder een daaraan voorafgaande waarschuwing. Dat is het geval bij ernstig verwerpelijk gedrag van een jeugdige. Bijvoorbeeld in het geval van het plegen van diefstal op de werkplek. Dan moet er heel duidelijk opgetreden worden en is er geen ruimte om te schipperen. In zo'n geval wordt er vaak contact opgenomen met de jeugdofficier. Maar zelfs in deze gevallen kan het zijn dat een jeugdige uiteindelijk toch nog een kans krijgt. Na retourzending van de zaak wordt de Raad maar zelden door de jeugdofficier of de kinderrechter benaderd. Sinds kort doet de Raad wel uitdrukkelijke verzoeken om bij de zitting aanwezig mogen te zijn. De jeugdige en zijn advocaat komen op de zitting hun verhaal, maar de kinderrechter heeft hiervoor geen klankbord wanneer niemand van de Raad aanwezig is. Het kan in sommige gevallen van groot belang zijn de zienswijze van de Raad toe te lichten op de zitting en op die manier kan hij het belang van de werkprojecten nog eens extra onder de aandacht brengen. Hiervoor bestaat voldoende capaciteit bij de Raad en zij heeft daar veel behoefte aan. In enkele gevallen zal de uitspraak op een bezwaarschrift anders luiden wanneer de Raad hierbij aanwezig is. De zaken zijn voor de kinderrechters en jeugdofficieren namelijk voor het grootste deel papieren zaken. De Raad heeft daarentegen de jeugdige begeleid en dat kan wel worden beschreven in een eindrapport, maar soms is het beter dat het rapport op zitting toegelicht wordt. Gebleken is namelijk dat wanneer de informatie uit zo'n eindrapport wordt toegelicht, deze beter tot uitdrukking komt. De Raad maakt hier graag tijd voor vrij. Het hoeft niet per se zo te zijn dat de taakstrafcoördinator die de jeugdige heeft begeleid ook op die zitting aanwezig is. Dat kan ook iemand anders van de Raad zijn. Het is met name van belang dat ook het standpunt van de Raad op de zitting wordt toegelicht. In de toekomst zal deze taak overigens door de casusregisseur van de Raad worden uitgevoerd. Het

doel van casusregie door de Raad is dat de aanpak van betrokken instanties op elkaar aansluit en het op ieder moment op de hoogte zijn van waar de jongere zich bevindt in dit traject.⁷⁷ Verder is het contact met de kinderrechters en het OM goed. De lijnen naar met name de secretarissen zijn heel kort, wat als zeer positief wordt ervaren.

Het pedagogische aspect staat bij de Raad voorop. Er wordt gekeken naar wat in het belang is van de jeugdige en hoe recidive voorkomen kan worden. Het voorkomen van recidive is natuurlijk ook in het belang van de maatschappij en daarnaast ziet de burger dat er wordt gereageerd op onbehoorlijk gedrag van jeugdigen, dus een vorm van preventie.

Wanneer de taakstraf negatief retour wordt gezonden aan het OM, wordt daar snel op gereageerd door de jeugdofficier. Op die manier wordt meteen aan de jeugdige kenbaar gemaakt wat er voor consequenties verbonden worden aan het mislukken van de taakstraf, in de meeste gevallen dus een bevel tot omzetting. Vervolgens maken jeugdigen bezwaar tegen het bevel en kan het wat langer duren voordat de zaak uiteindelijk op zitting komt. Dat is een kwestie van de planning op de rechtbank. Maar wat belangrijk is, is dat de jeugdige de beslissing van de jeugdofficier al heeft gehoord. Met het oog op het uitgangspunt van de Raad, namelijk snel, vroegtijdig en consequent optreden, is dat toe te juichen.

De taakstrafcoördinator is van mening dat met de invoering van de Wet Taakstraffen grote vooruitgang is geboekt. Voorheen werd een zaak teruggestuurd en vond er altijd een zitting plaats. Tussen het retourzenden van een zaak en de zitting zat meestal veel tijd. Tegenwoordig wordt meestal meteen een bezwaarschrift ingediend en komt er dus ook een zitting, maar dan is in elk geval de beslissing van de jeugdofficier al kenbaar gemaakt aan de jeugdige, aangezien de jeugdofficier meteen een bevel tot omzetting kan doen. Dat er nu een snellere reactie komt op het onbehoorlijke gedrag van de jeugdige, is positief. Het hangt er vervolgens wel vanaf hoe snel een zaak op zitting komt. Over het algemeen bezien is de taakstrafcoördinator tevreden over de huidige procedure inzake de omzetting van de taakstraf, maar zoals al eerder aangegeven zou er met betrekking tot de aanwezigheid de Raad bij de zitting in de praktijk verandering moeten komen.

---

⁷⁷ Raad voor de kindbescherming, *Casusregie*, [WWW<http://kinderbescherming.nl/fbi/flexpage/flexpage.asp?id=82>](http://kinderbescherming.nl/fbi/flexpage/flexpage.asp?id=82) (geraadpleegd op 15 januari 2008).

Een ‘tussenvorm’ als het Laatste Kans-project is een goede ontwikkeling, omdat het in sommige gevallen niet voor honderd procent toe te rekenen is aan een jeugdige dat de taakstraf mislukt is. Sommige jeugdigen hebben beperkingen of zijn sociaal niet vaardig genoeg voor een regulier project. Met een dergelijk project is dan ook met name voor dit soort jeugdigen winst te behalen, evenals voor jeugdigen die niet te handhaven zijn in een regulier project. Maar op een gegeven moment houdt het natuurlijk op. Bij het Laatste Kans-project heeft de taakstrafcoördinator wel in die zin twijfels dat het maar geldt voor zestig uur taakstraf. Jeugdigen die een taakstraf van meer dan zestig uur opgelegd hebben gekregen, moeten het restant vervolgens nog afwerken in een regulier project, waarvan al is gebleken dat de jeugdige daarin niet goed kan functioneren.

5.6 Conclusie

Over het algemeen zijn alle betrokkenen bij de omzetting van de taakstraf tevreden over de huidige procedure inzake de omzetting van de taakstraf. Dat neemt niet weg dat op sommige punten kritiek bestaat, met name wanneer het gaat om de aansluiting van de praktijk op de regelgeving.

Een belangrijke conclusie die getrokken kan worden, is dat wanneer een bezwaarschrift retour wordt gezonden er al veel is gebeurd. Een jeugdige is ten eerste door de kinderrechter, de jeugdofficier en de raadsman gewaarschuwd voor de gevolgen van het niet of niet naar behoren verrichten van de taakstraf. Vervolgens krijgt een jeugdige tijdens de uitvoering van een taakstraf vaak meerdere waarschuwingen en kansen om de taakstraf tot een goed einde te brengen. Wanneer dan uiteindelijk wordt besloten tot retourzending is de grens dus echt bereikt. Het is goed voor te stellen dat het voor de Raad onbegrijpelijk is dat vervolgens zoveel bezwaarschriften gegrond worden verklaard en een jeugdige weer een ‘laatste kans’ krijgt zijn taakstraf uit te voeren. Zoals aangegeven is dit naar mijn mening voornamelijk te wijten aan de communicatie tussen de verschillende ketenpartners, hier met name de kinderrechters en de Raad. De kinderrechter zou over meer informatie van de Raad moeten beschikken om een beter inzicht te hebben in de omstandigheden en daarnaast zou de Raad meer op de hoogte moeten zijn van de motivatie van de kinderrechter bij zijn besluit. Op die manier zal er van beiden kanten meer begrip zijn. Door zowel de kinderrechter, de jeugdofficier als de Raad wordt dan ook geopperd standaard de Raad op te roepen voor de zitting, zodat zij als klankbord

voor het verhaal van de jeugdige kunnen fungeren. De kinderrechter kan op die manier een betere belangenafweging maken en voor de Raad is het duidelijker wat de motivatie van een kinderrechter is wanneer een jeugdige uiteindelijk toch nog een kans krijgt zijn taakstraf uit te voeren.⁷⁸

Ten tweede kan geconcludeerd worden dat de angst voor jeugddetentie dan wel een mogelijk negatief beeld hiervan niet de grondslag vormt voor het gegrondverklaren van een bezwaarschrift. Overigens lijkt de raadsman hiermee wel meer rekening te houden dan de kinderrechter of de jeugddofficier, maar de raadsman bekijkt de zaak dan ook voornamelijk vanuit het standpunt van de jeugdige en die zal in de meeste gevallen niet de voorkeur hebben voor jeugddetentie.

Zoals eerder aangegeven bestaat bij de geïnterviewden een positief beeld over de procedure inzake de omzetting van de taakstraf in zijn algemeenheid. Zo wordt door het OM snel en consequent gereageerd op een mislukte taakstraf aangezien in bijna alle gevallen een bevel tot omzetting gedaan wordt. Er lijkt weinig mis te zijn met de termijnoverschrijding. De kinderrechter geeft aan hier streng mee om te gaan, maar wel de jeugdige de gelegenheid te geven uit te leggen waarom niet binnen de termijn een bezwaarschrift is ingediend. In veel gevallen is er vervolgens sprake van een verschoonbare termijnoverschrijding. In die zin wordt er voldoende rekening gehouden met de rechtspositie van een jeugdige. Ook met betrekking tot de bijstand op de zitting door een raadsman zijn er geen problemen. De raadsman gaf aan in de meeste gevallen een last te krijgen en in sommige gevallen benaderd te worden door een jeugdige. Kennelijk is er in alle gevallen dus sprake van rechtsbijstand.

Waar wel kritiek op wordt geleverd, is dat er veel tijd zit tussen de indiening van een bezwaarschrift en de behandeling daarvan op zitting.⁷⁹ Daarnaast is het opvallend dat de wet regelt dat de indiening van een bezwaarschrift geen schorsende werking heeft, maar dat in de praktijk nooit meteen tot het vastzetten van een jeugdige over wordt gegaan. Gezien de positie van een jeugdige is dit positief. Het is namelijk niet wenselijk dat een jeugdige meteen wordt gedetineerd zonder dat deze zijn kant van de zaak heeft kunnen

---

⁷⁸ In hoofdstuk 7 zal ik ingaan op de vraag hoe hieraan praktisch gezien invulling gegeven dient te worden.

⁷⁹ Ik zal hier in hoofdstuk 7 op terugkomen.

toelichten. Jeugddetentie kan er behoorlijk inhakken en er dient dan ook eerst te worden bekeken of er niet zwaarwegende redenen zijn om een jeugdige nog een kans te geven.⁸⁰ De verschillende partijen bekijken de zaak vanuit verschillende standpunten, maar over het algemeen wordt wel hetzelfde gedacht over wat onder het belang van de jeugdige en dat van de maatschappij in zijn algemeenheid moet worden verstaan. Wat in het bijzonder van belang is voor een jeugdige, is dat deze in de gelegenheid gesteld wordt zijn toekomst te verbeteren. Zo is het niet gewenst jeugddetentie op te leggen wanneer er inmiddels van alles op de rit staat om de jeugdige weer op het goede pad te krijgen zoals het volgen van een opleiding of het hebben van een baan. Wanneer een jeugdige werkelijk weer op het goed pad komt, is dit uiteindelijk ook in het belang van de maatschappij. De taakstrafcoördinator gaf aan dat de kinderrechter ook rekening dient te houden met het feit dat de Raad de werkplekken moet zien te behouden, omdat zonder die plekken geen taakstraffen kunnen worden uitgevoerd. Dit is ook als maatschappelijk belang aan te merken.

Tot slot zijn de betrokkenen content over een soort ‘tussenvorm’ (zwaarder dan een taakstraf in een regulier project, maar minder zwaar dan jeugddetentie) die de rechter op kan leggen bij de beslissing op het bezwaarschrift. Daarbij geven zij wel aan dat het afhankelijk is van het project. Over het Laatste Kans-project zijn zij positief, maar ze plaatsen wel kritische kanttekeningen. Op dit project zal ik in het volgende hoofdstuk nader ingaan.

---

⁸⁰ Ik zal hier in hoofdstuk 7 op terugkomen.

6 Nieuwe ontwikkelingen

6.1 Het Laatste Kans-project

6.1.1 Inleiding

Ook in Den Haag werd geconstateerd dat veel jeugdigen na behandeling van het be-
zwaarschrift nog een reguliere herkansing kregen. Er was behoefte aan meer eenduidig-
heid en afstemming bij mislukte taakstraffen en met dat doel heeft de Raad voor de
Kinderbescherming in Den Haag in samenwerking met de partners in de strafrechtketen,
zoals het Openbaar Ministerie en de rechtbank, het Laatste Kans-project (LKP) opgezet.
Dit project is met name voor jongeren die moeite hebben een taakstraf uit te voeren,
maar voor wie jeugddetentie misschien nog een stap te ver is.⁸¹

6.1.2 Procedure inzake het LKP

Het project wordt in een weekend uitgevoerd en voorziet in een werk- en een leerplek,
waar jongeren die een mislukte taakstraf achter de rug hebben, gedurende een aaneen-
gesloten periode de omzetting naar een detentiestraf kunnen voorkomen. Tegelijkertijd
krijgen de jongeren de gelegenheid zich op hun toekomst te beraden.⁸²

Het project is bedoeld voor jongeren die niet in staat zijn gebleken om in een regulier
project hun taakstraf goed af te ronden. Het betreft vaak jongeren die moeite hebben
afspraken na te komen, veel chaos in hun leven hebben en een gebrek hebben aan struc-
tuur en discipline. Vooral voor jongeren die veel recidiveren is het project zeer geschikt.
Daarnaast moeten de jongeren wel gemotiveerd zijn om hun laatste kans om detentie te
vermijden, te doen slagen. De jongere moet bereid zijn zich te conformeren aan de af-
spraken die gelden voor het LKP. Met andere woorden: het project geschiedt op vrijwil-
lige basis.⁸³

Als de jongere het project goed heeft afgerond, staat dat voor maximaal zestig uur taak-
straf. Wanneer de mislukte taakstraf meer dan zestig uur betrof, moeten de resterende

---

⁸¹ Ministerie van Justitie, Raad voor de Kinderbescherming Vestiging Den Haag, *Laatste Kans-project: kansrijk! Innovatieve taakstraf bij de Raad voor de Kinderbescherming, vestiging Den Haag*, Den Haag: Raad voor de Kinderbescherming 2005, p. 7 en 9.

⁸² Ministerie van Justitie, Raad voor de Kinderbescherming Vestiging Den Haag, *Laatste Kans-project: kansrijk! Innovatieve taakstraf bij de Raad voor de Kinderbescherming, vestiging Den Haag*, Den Haag: Raad voor de Kinderbescherming 2005, p. 9.

⁸³ Ministerie van Justitie, Raad voor de Kinderbescherming Vestiging Den Haag, *Laatste Kans-project: kansrijk! Innovatieve taakstraf bij de Raad voor de Kinderbescherming, vestiging Den Haag*, Den Haag: Raad voor de Kinderbescherming 2005, p. 9.

uren nog worden weggewerkt in een ander project. En wanneer de taakstraf minder dan zestig uur betrof, moet toch het hele project worden afgerond. Een deel van het weekend volgen is praktisch niet uitvoerbaar en dit zou afdoen aan het effect van het weekend. Het weekend bestaat namelijk uit verschillende onderdelen die, wil het weekend echt effect hebben, allemaal gevolgd dienen te worden. Zo vinden er naast het lichamelijke werk bijvoorbeeld ook groepsgesprekken plaats.⁸⁴

Naar aanleiding van de positieve ervaringen is besloten in Breda ook te starten met dit project. De procedure is als volgt. Wanneer een bezwaarschrift omzetting taakstraf binnenkomt op de griffie, wordt door de jeugdsecretaris (na overleg met de Raad voor de Kinderbescherming) aangegeven of de jongere in aanmerking komt voor het LKP. Is dat zo, dan wordt de jongere op een LKP-zitting gepland, die ongeveer drie weken voor het LKP-weekend plaatsvindt. Op deze zitting wordt het bezwaarschrift behandeld, waarna de officier van justitie aangeeft of de jongere zijns inziens in aanmerking komt voor een intakegesprek met de Raad. De kinderrechter neemt hierover een beslissing en in geval van toestemming vindt het intakegesprek plaats. De jongere komt na het gesprek de zittingszaal weer in en vervolgens geeft de kinderrechter zijn uiteindelijke beslissing. Wanneer definitief tot LKP wordt besloten, wordt de zaak aangehouden naar een kinderzitting die wordt gehouden in de tweede week na het LKP-weekend. Als het weekend goed wordt volbracht, zal het bezwaarschrift gegrond worden verklaard en hoeft de jongere niet meer op de zitting te verschijnen. Indien het project mislukt is, wordt de jongere terugverwacht op de zitting en zal de taakstraf waarschijnlijk worden omgezet in jeugddetentie.⁸⁵

6.1.3 Punten van kritiek

Op 9 oktober 2007 vond in Breda de eerste LKP-zitting plaats. Er waren negen jeugdigen die voor deze zitting in aanmerking kwamen en uiteindelijk hebben zeven van deze jeugdigen deelgenomen aan het LKP-weekend. Alle zeven jeugdigen zijn verschenen en

---

⁸⁴ Ministerie van Justitie, Raad voor de Kinderbescherming Vestiging Den Haag, *Laatste Kans-project: kansrijk! Innovatieve taakstraf bij de Raad voor de Kinderbescherming, vestiging Den Haag*, Den Haag: Raad voor de Kinderbescherming 2005, p. 7.

⁸⁵ Ontleend aan de notulen van het Laatste Kans-overleg en de daaraan voorafgaande informatieverstrekking en de informatie verkregen uit de eerste LKP-zitting van 9 oktober 2007 en het evaluatiegesprek dat plaats vond op 9 november 2007.

hebben het weekend naar tevredenheid volbracht. Op zich een toe te juichen resultaat, maar mijns inziens is er op een aantal punten kritiek te leveren.⁸⁶

Pas op het moment dat een jeugdige een bezwaarschrift tegen de omzetting heeft ingediend, wordt gekeken of deze jeugdige in aanmerking zou kunnen komen voor het project. Het zou misschien gezien het tijdsbestek effectiever zijn wanneer aan de hand van de melding dat een taakstraf mislukt is, meteen gekeken wordt of een jeugdige in aanmerking zou komen voor het project. Voor de bepaling of een jeugdige voor het project in aanmerking komt, wordt gekeken of de jeugdige werkelijk niet in staat is te functioneren in een regulier project door te veel chaos in zijn leven en gebrek aan structuur en discipline, waarbij detentie voor deze jeugdige nog een stap te ver is. Ik zie de mogelijkheid van het toetsen aan deze criteria naar aanleiding van de melding van het mislukken van de taakstraf als een goede optie, maar ik ben van mening dat de boodschap dat een jeugdige zich aan de afspraken dient te houden duidelijker overkomt wanneer de jeugdige op de zitting moet verschijnen dan wanneer meteen tot dit project wordt besloten zonder dat daar een kinderrechter bij wordt betrokken. Rechterlijke tussenkomst is mijns inziens nodig om een jeugdige duidelijk te maken dat er écht sprake is van een allerlaatste kans. De jeugdigen hebben in het voortraject namelijk vaak al meerdere 'laatste' kansen gekregen. Daarnaast kan een kinderrechter op de zitting een objectief oordeel vellen over de vraag of de jeugdige geschikt is voor het project. De kinderrechter laat zich daarbij adviseren door mensen van de Raad die op zitting aanwezig zijn en eerst een intakegesprek hebben met de jeugdige.

Voor jeugdigen die naast het LKP nog een restant aan werkstraf hebben (die dus in eerste instantie een taakstraf van meer dan zestig uur opgelegd hebben gekregen) geldt dat het restant nog afgedaan moet worden in een regulier project. Hier verliest het project mijns inziens zijn toegevoegde waarde omdat de jeugdige die in aanmerking komt voor het project, kennelijk niet kon functioneren in een regulier project en nu toch zijn restant in een dergelijk project dient te voldoen.

Op de LKP-zitting vindt eerst een gesprek met mensen van de Raad plaats, alvorens de kinderrechter beslist over het bezwaarschrift. In die gesprekken wordt door de Raad aangegeven dat het LKP een goede manier is om in één keer van de werkstraf af te zijn.

---

⁸⁶ Deze punten van kritiek heb ik onder andere ontleend aan het evaluatiegesprek dat werd gehouden op 9 november 2007, waarbij aanwezig een kinderrechter, een jeugdofficier van justitie en twee taakstrafcoördinatoren van de Raad.

Mijns inziens kunnen jeugdigen het LKP daardoor als een soort afkoopregeling gaan zien, terwijl het project bedoeld is als een tussenoptie. Zoals gezegd is het LKP een straf die zwaarder is dan een regulier project, maar minder zwaar dan jeugddetentie. In het verlengde hiervan kan ook als zwakte van het project worden gezien dat het voor jeugdigen die zich niet aan afspraken houden, wat meestal ook de reden van mislukking van hun taakstraf is, het weekend in die zin eenvoudiger is. Zij kunnen immers maar één keer te laat komen, namelijk bij de aanvang van het weekend. Eenmaal begonnen aan het weekend is de kans op te laat komen en het niet nakomen van afspraken veel kleiner dan in een regulier project. Met het oog hierop is het naar mijn mening dus maar de vraag of het LKP als een tussenoptie gezien kan worden.

Een volgend punt van aandacht is dat het LKP-weekend moet vallen in een schoolvakantie zodat jeugdigen het missen van een dag school niet als weerwoord kunnen gebruiken. Ook met het oog op de schaalgrootte in Breda (er moeten wel voldoende kandidaten zijn om überhaupt een LKP-zitting en -weekend plaats te laten vinden omdat zo'n weekend groepsgericht is), zou dit betekenen dat maar een beperkt aantal keer per jaar een LKP-zitting en -weekend zouden kunnen plaatsvinden, wat tot gevolg heeft dat sommige bezwaarschriften lang blijven liggen voordat er een beslissing over wordt genomen. Met het oog op het eerder genoemde lik-op-stukbeleid, is dit niet gewenst. Door de grote tijdsspanne kan het zijn dat bij die jeugdigen de indruk wordt gewekt dat zij het niet erg serieus hoeven te nemen.

Daarnaast viel op dat de rol van de raadsman op zitting kleiner was omdat hij eigenlijk niet meer toekwam aan een uitgebreide toelichting op het bezwaarschrift. Het kwam eigenlijk alleen neer op het instemmen met het LKP. In het evaluatiegesprek werd hierbij aangegeven dat in het vervolg de raadsman meer de gelegenheid moet krijgen voor toelichting. In het licht van het verdedigingsbelang van een jeugdige acht ik dit noodzakelijk.

In het evaluatiegesprek kwam ook naar voren dat de behandeling van de bezwaarschriften die in aanmerking komen voor het project op één zitting dienen te worden gepland. Zo'n zitting wordt dan expliciet als 'LKP-zitting' bestempeld en mijns inziens wordt daarmee aan de jeugdige (en zijn raadsman) al min of meer een indicatie gegeven van wat de uitspraak zal zijn. Dit acht ik niet wenselijk omdat ook hierdoor het beeld van een soort afkoopregeling geschapen kan worden. Ik ben van mening dat aan de jeugdige

het signaal gegeven dient te worden dat jeuddetentie uitgangspunt is en dat eventueel een laatste kans geboden kan worden in de vorm van het LKP. Een nieuwe kans in het reguliere traject is bij deze groep jeugdigen niet meer aan de orde en moet gezien worden als een gepasseerd station, tenzij er bijzondere omstandigheden aan de orde zijn op grond waarvan een herkansing in een regulier traject gewenst is.

Door de taakstrafcoördinatoren van de Raad werden vraagtekens gezet bij uiteindelijke recidivevermindering door dit project. Dit is merkwaardig aangezien een van de doelen van het project recidivevermindering was. Het vaststellen van eventuele recidivevermindering neemt veel tijd in beslag en daar zou pas een oordeel over geveld kunnen worden als het project langere tijd loopt. Ik zal hierop dan ook niet verder ingaan.

De precieze juridische grondslag voor dit project is overigens niet helemaal duidelijk. Mijns inziens moet de procedure analoog aan die van een ‘gewone’ zitting worden gezien waar een zaak aangehouden kan worden voor het vergaren van aanvullende informatie die van belang wordt geacht voor een goede beslissing. Deze informatie bestaat in het licht van dit project uit de vraag of een jeugdige wel of niet in staat is geweest zijn taakstraf in de vorm van dit weekend te volbrengen. Uiteindelijk neemt de rechter met het oog op deze informatie een beslissing over het bezwaarschrift.

Wat tot slot nog noemenswaardig is, is dat de jeugdigen die aan het weekend deel hebben genomen, van mening waren dat de taakstraffen over het algemeen niet streng genoeg zijn en dat er zwaarder gestraft mag worden. Ze vonden dat ze niet veel leerden van een taakstraf. Ook gaven velen van hen aan behoefte te hebben aan meer begeleiding, met name in de zin van nazorg. Wellicht zullen deze jeugdigen in hun behoeften tegemoet gekomen worden wanneer gevolg wordt gegeven aan het voorstel tot verplichte nazorg van staatssecretaris van justitie, mevrouw Albayrak. Zij geeft in haar brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Genraal aan dat nazorg van groot belang is voor een effectieve aanpak die leidt tot minder recidive en dat de praktijk uitwijst dat een geloofwaardige ‘stok achter de deur’ nodig is om te verzekeren dat de jeugdigen zich niet aan begeleiding onttrekken. Veel jeugdigen die nazorg op vrijwillige basis wordt aangeboden maken daarvan in de praktijk geen gebruik.⁸⁷ Zoals inmiddels is gebleken uit de voorgaande hoofdstukken dat jeugdigen moeite hebben met het nakomen van afspraken en dat van hun minder verantwoordelijkheid verwacht kan worden dan

---

⁸⁷ *Kamerstukken II 2007/08, 24 587, nr. 282.*

volwassenen. In die zin ben ik het eens met mevrouw Albayrak, dat nazorg in een verplicht kader een betere uitwerking zal hebben dan wanneer aan jeugdigen op vrijwillige basis nazorg wordt aangeboden en het dus aankomt op het vermogen van de jeugdige tot het nemen van initiatief.

6.2 De gedragsbeïnvloedende maatregel

6.2.1 Inleiding

Door recente ontwikkelingen in de jeugdcriminaliteit is de behoefte toegenomen jeugdigen die in aanraking komen met het strafrecht, in aanmerking te laten komen voor vormen van (her)opvoeding. Met de wetswijziging inzake gedragsbeïnvloeding van jeugdigen⁸⁸ zijn de wettelijke mogelijkheden daartoe verruimd. Zoals de naam al doet vermoeden, staan de beïnvloeding van het gedrag en het bieden van een duidelijke structuur aan de jeugdige hierbij centraal. Deze nieuwe maatregel bevindt zich qua zwaarte tussen de voorwaardelijke veroordeling met bijzondere voorwaarden en de taakstraf enerzijds en de maatregel plaatsing in een inrichting voor jeugdigen anderzijds. Met deze maatregel ontstaat binnen het jeugdstrafrecht een geleidelijkere opbouw van sancties en er wordt verwacht dat een dergelijke aanvulling van het jeugdsanctiearsenaal zowel aansluit bij de wensen vanuit de samenleving als bij die vanuit de uitvoeringsinstanties die dagelijks in aanraking komen met deze jeugdigen.⁸⁹

In deze paragraaf zullen kort de veranderingen worden besproken die betrekking hebben op de procedure inzake de omzetting van de taakstraf.

6.2.2 De gedragsbeïnvloedende maatregel en art. 77p Sr

Met de wetswijziging inzake gedragsbeïnvloeding van jeugdigen is mogelijk gemaakt een maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige op te leggen. Deze maatregel voorziet in een vorm van vrijheidsbeperking (in plaats van vrijheidsbeneming) voor de duur van ten minste zes maanden en ten hoogste een jaar en is éénmaal te verlengen met de termijn waarvoor deze werd opgelegd.⁹⁰ De kinderrechter geeft in zijn vonnis aan waar de maatregel uit bestaat en de nadere invulling vindt plaats door het samenstellen

---

⁸⁸ Wet van 20 december 2007 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de jeugdzorg met het oog op de verruiming van de mogelijkheden tot gedragsbeïnvloeding van jeugdigen, *Stb* 2007, 575.

⁸⁹ *Kamerstukken II* 2005/06, 30 332, nr. 3, p. 1 (MvT).

⁹⁰ *Kamerstukken II* 2005/06, 30 332, nr. 3, p. 6 (MvT).

van een programma dat gericht is op de individuele jeugdige. Dit kan vervolgens een ambulante programma zijn, maar kan ook inhouden dat de jeugdige deelneemt aan het volgen van een programma in een door de kinderrechter te bepalen instelling.⁹¹ Daar waar de maatregel voorziet in de mogelijkheid om (wanneer dat gelet op de problematiek van de jeugdige nodig wordt geacht) een vorm van jeugdzorg te bieden, sluit de wet aan op de Wet op de jeugdzorg.⁹²

Het nieuwe art. 77wc Sr bepaalt dat in het vonnis waarbij de maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige wordt opgelegd, de kinderrechter voor het geval dat de veroordeelde niet naar behoren aan de tenuitvoerlegging van de maatregel heeft meegewerkt, beveelt dat vervangende jeugddetentie zal worden toegepast. Hierbij wordt in het vierde lid van dit nieuwe artikel art. 77p Sr van overeenkomstige toepassing verklaard. Dit betekent dat voortaan de procedure zoals die geldt voor de omzetting van mislukte taakstraffen, ook zal gelden voor de niet goed uitgevoerde maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige.

Ten tweede is aan art. 77p Sr een vierde lid toegevoegd dat bepaalt dat indien de veroordeelde bij aanvang van de tenuitvoerlegging meerderjarig is, de vervangende jeugddetentie ten uitvoer gelegd wordt als vervangende hechtenis, tenzij in het vonnis is bepaald dat de veroordeelde ook in geval van meerderjarigheid in aanmerking komt voor vervangende jeugddetentie.⁹³

Mijns inziens is er verbetering opgetreden met deze wetswijziging omdat er nog meer op maat gestraft kan worden. Bovendien kan de maatregel met het oog op de omzetting van de taakstraf wellicht dienen als ‘tussenvorm’ waaraan veel behoefte lijkt te bestaan in het jeugdstrafrecht. De maatregel kan mijns inziens namelijk gezien worden als een ‘straf’ die zwaarder is dan de taakstraf in een regulier project, maar lichter dan jeugddetentie.⁹⁴

6.3 Conclusie

In de loop der jaren heeft er een aantal belangrijke vernieuwingen plaats gevonden met betrekking tot de omzetting van de taakstraf. Zo kan het OM voortaan meteen een bevel

---

⁹¹ *Kamerstukken II 2005/06*, 30 332, nr. 3, p. 7 (MvT).

⁹² *Kamerstukken II 2005/06*, 30 332, nr. 3, p. 1-2 (MvT).

⁹³ *Kamerstukken II 2005/06*, 30 332, nr. 3, p. 3 (MvT).

⁹⁴ Ik zal hier in hoofdstuk 7 op terugkomen.

tot omzetting in vervangende jeugddetentie doen en hoeft de zaak niet eerst voor een kinderrechter te komen. Deze en de hiervoor besproken nieuwe ontwikkelingen hebben allemaal als doel te komen tot een zo effectief mogelijk strafrechtssysteem voor jeugdigen. Hierbij staan tegemoetkoming aan de behoeften van jeugdigen en straffen op maat hoog in het vaandel.

7 Conclusie en aanbevelingen

Alles afwegende kan ik concluderen dat de procedure inzake de omzetting taakstraf en het bezwaarschrift ex art. 77p Sr in beginsel toereikend is met het oog op de (rechts)positie van de jeugdige en het belang van de maatschappij. Enige nuancering is echter wel op zijn plaats, met name waar het de aansluiting van de praktijk op de procedure betreft.

Procedureel gezien sluiten de regeling van art. 77p Sr en de daaraan verbonden bepalingen voldoende aan bij zowel de rechtspositie van de jeugdige als het belang van de maatschappij. Zo krijgt de jeugdige de kans een bezwaarschrift in te dienen, wordt hij in de meeste gevallen bijgestaan door een raadsman en wordt er tegemoetgekomen aan het beginsel van hoor en wederhoor. De ouders worden voor de zitting opgeroepen en de kinderrechter motiveert zijn beslissing. Verder wordt aan het belang van de maatschappij tegemoetgekomen aangezien de officier zelfstandig het bevel tot omzetting kan doen en dit tot een snelle reactie op fout gedrag leidt. Op die manier ontstaat er vertrouwen in het rechtssysteem en wordt het werk van ketenpartners, met name de Raad en de werkplekken, niet ondermijnd.

Op drie punten dient naar mijn mening echter wel verandering te komen. Ten eerste ben ik het niet eens met de wetswijziging die heeft plaatsgevonden met betrekking tot de schorsende werking van de indiening van een bezwaarschrift. Mijns inziens is het met name in het jeugdstrafrecht van belang dat de veroordeelde niet meteen in hechtenis wordt gezet, maar dat deze eerst de kans krijgt zijn kant van het verhaal aan een kinderrechter voor te leggen. In de praktijk wordt weliswaar geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid, maar om de regel van opschortende werking alleen uit de wet te halen omdat anders, zoals bij de heer Dittrich, de angst ontstaat dat veel veroordeelden een bezwaarschrift in zullen dienen om tijd te winnen, is mijns inziens geen goed argument. De praktijk leert namelijk dat de meeste jeugdigen ook zonder de schorsende werking een bezwaarschrift indienen. Ik ben dan ook van mening dat met name met het oog op de rechtspositie van de jeugdige de bepaling dat de indiening van een bezwaarschrift schorsende werking heeft, wederom in de wet opgenomen dient te worden.

Ten tweede dient mijns inziens art. 504 Sv ook van toepassing verklaard te worden op de kennisgeving van de omzetting van een taakstraf. Wanneer ouders namelijk een afschrift van de omzetting ontvangen, is de kans groter dat de jeugdige op de hoogte

wordt gebracht van zijn recht op indiening van een bezwaarschrift. In het licht van de rechtspositie van de jeugdige is dit belangrijk.

Tot slot dient mijns inziens de bepaling van art. 489 lid 2 Sv in die zin aangepast te worden dat de raadsman te allen tijde ambtshalve door de rechtbank wordt toegevoegd en niet alleen wanneer daar behoefte aan bestaat, zoals dat in het huidige artikel is geregeld.

Zoals gezegd, ligt het probleem bij de aansluiting van de praktijk op de regelgeving en niet zo zeer de regelgeving zelf. Zo heb ik in mijn onderzoek geconstateerd dat er sprake is van miscommunicatie tussen de ketenpartners. De rechtbank en de Raad gaven beide aan behoefte te hebben aan aanwezig van de Raad bij de behandeling van een bezwaarschrift. De rechtbank was echter in de veronderstelling dat de Raad daar niet voldoende capaciteit voor zou hebben en aan de andere kant gaf de Raad aan voortaan zelf verzoeken te doen aan de rechtbank om aanwezig te mogen zijn bij een zitting. Analoog aan de artikelen 77o Sr en 494 Sv kan de Raad als adviesgever bij de zitting aanwezig zijn. Aangezien de Raad over voldoende capaciteit beschikt, ligt er mijns inziens een taak voor het OM voortaan voor elke zitting waar een bezwaarschrift wordt behandeld, ook een uitnodiging aan de Raad te sturen. De Raad wordt op die manier in de gelegenheid gesteld zijn standpunt toe te lichten en meer inzicht te krijgen in de motivatie van de beslissing van een kinderrechter. Tevens wordt er tegemoet gekomen aan het recht op hoor- en wederhoor en heeft de kinderrechter een klankbord voor het verhaal van de jeugdige.

Hiernaast is het mijns inziens van belang dat de Raad uitgebreider rapporteert, in die zin dat er meer wordt ingegaan op leefomstandigheden van een jeugdige en dat niet alleen wordt gerapporteerd op het mislukken van de taakstraf. De Raad heeft namelijk veel van doen met de jeugdige en heeft vaak ook veel inzicht in diens thuissituatie en leefomstandigheden. Zoals al eerder aangegeven kan de kinderrechter hierdoor van tevoren al een beter beeld krijgen van de situatie en zal dit eventueel leiden tot tijdsbesparing. De kinderrechter hoeft dan op zitting namelijk minder tijd te besteden aan de beeldvorming omtrent de leefsituatie van een jeugdige en kan sneller tot een beslissing komen. Verondersteld kan worden dat er dan meer zaken op een zitting kunnen worden gepland, wat tot gevolg heeft dat een zaak sneller op zitting kan komen. Echter, wanneer de Raad voortaan standaard op de zitting aanwezig is, kan dat ook tot gevolg heb-

ben dat de zaken meer tijd kosten. Wat het effect van deze veranderingen zal zijn, zal de praktijk dan ook moeten uitwijzen.

Tot slot is een ‘tussenvorm’ als het Laatste Kans-project in het licht van het straffen op maat toe te juichen, maar wil een dergelijk project slagen, dient deze straf mijns inziens wel écht zwaarder te zijn dan een reguliere taakstraf. Wellicht is het een idee de gedragsbeïnvloedende maatregel als een dergelijke ‘tussenvorm’ op te leggen. Deze straf is namelijk intensiever dan een taakstraf maar is nog niet zo zwaar als jeugddetentie. De gedragsbeïnvloedende maatregel maakt het mogelijk door middel van jeugdzorg te interveniëren in de leefsituatie van deze jeugdigen. Kennelijk bestaat hieraan behoefte, aangezien uit mijn onderzoek is gebleken dat gebrek aan structuur en een onevenwichtige leefsituatie van de jeugdige vaak de oorzaak zijn van het mislukken van de taakstraf. Daarentegen kan gesteld worden dat de gedragsbeïnvloedende maatregel in deze setting niet gewenst is gezien de lange duur van deze maatregel. De vervangende jeugddetentie zou immers van aanzienlijk kortere duur zijn. Verandering in de leefsituatie van een jeugdige vereist echter veel tijd, wat het verschil in tijspanne mijns inziens zou rechtvaardigen. Bovendien wordt met de gedragsbeïnvloedende maatregel beoogd te voorzien in een vorm van vrijheidsbeperking in plaats van vrijheidsbeneming. Aangezien de maatregel voornamelijk in de vorm van extramurale hulpverlening zal geschieden, zal de jeugdige dit als minder belastend ervaren dan jeugddetentie en in die zin is de gedragsbeïnvloedingen maatregel mijns inziens een goed alternatief dat als ‘tussenvorm’ kan fungeren.

8 Literatuurlijst

Aangehaalde literatuur

Bartels 2007

J.A.C. Bartels, *Jeugdstrafrecht*, Deventer: Kluwer 2007.

Blees en Brouwers 1997

L.W. Blees en M. Brouwers, *Taakstraffen voor minderjarigen; toepassing en uitvoering opnieuw belicht*, WWW<<http://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/w00157-taakstraffen-voor-minderjarigen-toepassing-en-uitvoering-opnieuw-belicht.aspx>>, bericht van 1 januari 1997 (met daarin een link naar deze tekst).

Bureau Jeugdzorg 2008

Bureau Jeugdzorg, *Wat is bureau jeugdzorg?*,

WWW<http://www.bureaujeugdzorg.info/Wat_is_bureau_jeugdzorg> (geraadpleegd op 15 januari 2008).

Cleiren en Nijboer 2006

C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, *Tekst en commentaar Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2006.

Cleiren en Nijboer 2007

C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer, *Tekst en commentaar Strafvordering*, Deventer: Kluwer 2007.

College van advies voor de Justitiele Kinderbescherming 1997

College van advies voor de Justitiele Kinderbescherming, *Advies inzake voorstel van wet tot wijziging van het WvSr en het WvSv en enige andere wetten omtrent de taakstraffen*, WWW<<http://80.95.160.43/advi/indexDB1.html>> (met daarin een link naar deze tekst), advies van 23 mei 1997.

Commissie van Jeugdcriminaliteit 1994

Commissie Jeugdcriminaliteit, *Met de neus op de feiten. Rapport Commissie Jeugdcriminaliteit* (Commissie Van Montfrans), Den Haag: Ministerie van Justitie 1994.

Doek en Vlaardingerbroek 2006

J.E. Doek en P. Vlaardingerbroek, *Jeugdrecht en jeugdzorg*, 's-Gravenhage: Elsevier bedrijfsinformatie bv 2006.

De Jonge en Van der Linden 2007

G. de Jonge en A.P. van der Linden, *Jeugd & Strafrecht*, Deventer: Kluwer 2007.

Kruissink en Verwers 2002

M. Kruissink en C. Verwers, *Het nieuwe jeugdstrafrecht: vijf jaar ervaring in de praktijk*, WWW<<http://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/w00193-het-nieuwe-jeugdstrafrecht-vijf-jaar-ervaring-in-de-praktijk.aspx>>, bericht van 1 januari 2002 (met daarin de link naar deze tekst).

Mijnarends 1999

E.M. Mijnarends, *Richtlijnen voor een verdragsconforme jeugdstrafrechtspleging, 'Geleijkwaardig maar minderjarig'*, Kluwer Rechtswetenschappelijke Publicaties 1999.

MO groep jeugdzorg 2008

MO groep jeugdzorg, WWW<<http://www.jeugdreclassering.nl/index.html>> (geraadpleegd op 15 januari 2008).

Ministerie van Justitie 2005

Ministerie van Justitie, Raad voor de Kinderbescherming Vestiging Den Haag, *Laatste Kans-project: kansrijk! Innovatieve taakstraf bij de Raad voor de Kinderbescherming, vestiging Den Haag*, Den Haag: Raad voor de Kinderbescherming 2005.

Raad voor de Kinderbescherming 2008

Raad voor de kinderscherming, *Casusregie*,

WWW<<http://kinderbescherming.nl/fbi/flexpage/flexpage.asp?id=82>> (geraadpleegd op 15 januari 2008).

Sociaal en Cultureel Planbureau 2002

Sociaal en Cultureel Planbureau, *Rapport Jeugd 2002*, Den Haag: SCP 2003.

Geraadpleegde literatuur

Bac 2004

J.R. Bac, M.L.C.C. de Bruijn-Lückers, E.M. Mijnaerends, F. Smilda en M.A.E. Somsen, *De jeugdige verdachte en het recht, De (harde) kern van het jeugdstraf(proces)recht*, 's-Gravenhage: Elsevier Juridisch 2004.

Beaujean 2008

R. Beaujean, *Wetgevingsbericht, Wet gedragsbeïnvloeding jeugdigen*, Stafbureau LOVS 2008.

De Beer 2006

A.P.G. de Beer, *Taakstraf tenzij...*, Strafbblad 2006.

Essers en Kruisink 2002

A.A.M. Essers en M. Kruisink, *Ontwikkeling van de jeugdcriminaliteit: periode 1980 – 1996, Een tussentijds verslag*,

WWW<<http://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/w00232-ontwikkeling-van-de-jeugdcriminaliteit-periode-1980-1999.aspx>>, bericht van 1 januari 2002 (met daarin een link naar deze tekst).

Ferwerda 2001

H. Ferwerda, *Jeugd en Straf: van Halt tot PIJ*, J*, Tijdschrift over jongeren, 2001-1.

Imkamp 2005

F.M.J.A. Imkamp, *De taakstraf: een konijn op de vlucht?*, Strafblad 2005.

Kooijmans 2002

P.H. Kooijmans, *Internationaal publiekrecht in vogelvlucht*, Deventer: Kluwer 2002.

Ministerie van justitie 2006

Ministerie van Justitie, *Ketenaansluiting reclassering en Openbaar Ministerie, Inspectierapport, Themaonderzoek*, Den Haag: Inspectie voor de Sanctietoepassing 2006.

Ministerie van justitie 2004

Ministerie van Justitie, *Programma Aanpak Jeugdcriminaliteit Jeugd terecht, Handreiking jeugdstrafrecht*, Den Haag: Ministerie van Justitie 2004.

Muller en Vegter 2005

E.R. Muller en P.C. Vegter, *Detentie, Gevangen in Nederland*, Alphen aan de Rijn: Kluwer 2005.

Stichting Reclassering Nederland 2003

Stichting Reclassering Nederland, *Krachtig op koers, Jaarverslag 2003*, WWW <<http://reclassering.medialab.nl/pdf/Jaarverslag%202003.pdf>>, bericht uit 2003 (met daarin een link naar deze tekst).

Verberk en Fuhler 2006

S. Verberk en K. Fuhler, *De positionering van de jeugdrechter*, WWW <<http://www.rechtspraak.nl/Actualiteiten/De+positionering+van+de+jeugdrechter.htm>>, bericht van 24 april 2006 (met daarin de link naar deze tekst).

Richtlijnen

Richtlijn van College van procureurs-generaal van 23 maart 2006 inzake strafvordering jeugd, (*Stcrt* 23 maart 2006, nr. 59).

Kamerstukken

Kamerstukken I 2007/08, 30 332, nr. C.

Kamerstukken II 1989/90, 21 327, nr. 3.

Kamerstukken II 1992/93, 22 855, nr. 3.

Kamerstukken II 1993/94, 23855, nr. 3.

Kamerstukken II 1995/96, 24 807, nr. 1 en 2.

Kamerstukken II 1997/98, 26 114, nr. 1 en 2.

Kamerstukken II 1997/98, 26 114, nr. 3.

Kamerstukken II 1999/00, 26 114, nr. 16.

Kamerstukken II 2003/04, 29 413, nr. 3.

Kamerstukken II 2005/06, 30 332, nr. 3.

Kamerstukken II 2006/07, 30 332, nr. A.

Kamerstukken II 2007/08, 30 332, nr. B.

Kamerstukken II 2007/08, 24 587, nr. 282.

Jurisprudentie

HR 20 oktober 1992, *NJ* 1993, 154.

HR 15 februari 1994, *NJ* 1994, 353.

HR 3 oktober 2000, *NJ* 2000, 721.

9 Bijlagen

Bijlage 1

Bijlage 2

Bijlage 3

Bijlage 4

Interview kinderrechter

Vorbereiding:

1. Wat zijn belangrijke dingen waar u bij de voorbereiding van de zaak naar kijkt?
2. Wat vindt u van de informatieverschaffing omtrent het mislukken van de taakstraf en de huidige situatie waarin het kind zich bevindt?
3. Hoe denkt u over termijnoverschrijding en welke criteria hanteert u met betrekking hiertoe? (Wordt er bijvoorbeeld gekeken naar de persoon die het bezwaarschrift heeft ingediend zoals raadsman of veroordeelde zelf? Komt een zaak altijd op de zitting ongeacht of er sprake is van termijnoverschrijding?)

Procedure:

4. Kunt u mij in het kort vertellen hoe de procedure met betrekking tot de omzetting taakstraf in zijn werk gaat?
5. Zijn er criteria waar u op zitting aan toetst voor de beoordeling of een bezwaarschrift wel of niet gegrondverklaard moet worden en zo ja, welke?
6. Wat is voor u uitgangspunt, detentie of een nieuwe kans?
7. Zijn vaak andere personen bij de zitting aanwezig, anders dan de veroordeelde zelf, zijn advocaat en de officier van justitie en zo ja, welke?
8. Hebben deze mensen veel invloed op de beoordeling van het bezwaarschrift?
9. Hoe denkt u over jeugddetentie en is dat beeld van invloed op uw beslissingen?
10. Wat is uw mening over de hele procedure van de omzetting taakstraf?
11. Welk idee heeft u bij het belang van het kind en het belang van de maatschappij in het algemeen?
12. Worden met de procedure zoals die nu is de belangen van zowel de veroordeelde enerzijds en de maatschappij (in het algemeen) anderzijds, naar uw mening voldoende behartigd?

Aanbevelingen:

13. Wat vindt u van een soort van tussenoptie zoals het Laatste Kans-project? (In ieder geval een straf die zwaarder geacht wordt dan een regulier traject maar minder zwaar dan detentie?)
14. Zou de procedure volgens u veranderd moeten worden en zo ja, heeft u daar suggesties voor?
15. Zijn er nog dingen die ik over het hoofd zie maar wel van belang zijn voor een oordeel over de hele procedure?

Interview (jeugd)officier van justitie

Voorafgaand aan de procedure inzake omzetting:

1. Hoe gaat de procedure voorafgaand aan een zitting in zijn werk?
2. Van wie ontvangt u informatie omtrent een mislukte taakstraf en is deze informatieverschaffing voldoende voor een goede oordeelsvorming?
3. Zijn er bepaalde criteria waar u aan toetst bij de beslissing omtrent het wel of niet bevelen van omzetting?
4. Indiening van een bezwaarschrift heeft geen opschortende werking, waarom worden jeugdigen in de praktijk niet meteen vastgezet? (Zijn daar richtlijnen o.i.d. voor en wat is uw mening daaromtrent?)

Vorbereiding:

5. Waar kijkt u naar bij de voorbereiding op de zitting?

Procedure:

6. Kunt u mij vertellen hoe de procedure dan verder in zijn werk gaat?
7. Zijn vaak andere personen bij de zitting aanwezig, anders dan de veroordeelde zelf, zijn advocaat en de officier van justitie en zo ja, welke?
8. Hebben deze mensen veel invloed op uw kijk op de zaak?
9. Wat is uw uitgangspunt, detentie of een nieuwe kans?
10. Maakt u bij deze procedure vaak gebruik van het recht om getuigen op te roepen?
11. Wat is uw mening over de hele procedure van de omzetting taakstraf?
12. Wat verstaat u in dit geheel onder het belang van het kind en het belang van de maatschappij in het algemeen?
13. Worden met de procedure zoals die nu is de belangen van zowel de veroordeelde enerzijds en de maatschappij (in het algemeen) anderzijds, voldoende behartigd?

Aanbevelingen:

14. Wat vindt u van een soort van tussenoptie zoals het LKP? (In ieder geval een straf die zwaarder geacht wordt dan een regulier traject maar minder zwaar dan detentie?)
15. Zou de procedure volgens u veranderd moeten worden en zo ja, heeft u daar suggesties voor?
16. Zijn er nog dingen die ik over het hoofd zie maar wel van belang zijn voor een oordeel over de hele procedure?

Interview (jeugd)advocaat

Voorafgaand aan de procedure inzake omzetting:

1. Wordt u in het geval van een bevel tot omzetting van een taakstraf benaderd door de veroordeelde zelf (of diens ouders e.d.), of gaat het vaak om een last tot toevoeging?
2. Ontvangt u daar dan een vergoeding voor of moet de cliënt zelf betalen?
3. Hoe gaat u te werk met betrekking tot de indiening van een bezwaarschrift?

Vorbereiding:

4. Waar kijkt u naar bij de voorbereiding van de zaak?
5. Heeft u ook contact met ketenpartners zoals de Raad voor de Kinderbescherming?

Procedure:

6. Kunt u mij vertellen hoe de procedure inzake omzetting taakstraf in zijn werk gaat?
7. Bent u van mening dat u voldoende de mogelijkheid krijgt om het standpunt van de verdediging duidelijk te maken?
8. Wordt er door de rechter voldoende rekening gehouden met wat u naar voren brengt?
9. Maakt u bij deze procedure vaak gebruik van het recht om getuigen op te roepen?
10. Wat is uw idee bij het belang van het kind en het belang van de maatschappij in het algemeen?
11. Bent u van mening dat de procedure zoals die nu is voldoende recht doet aan deze belangen?

Aanbevelingen:

12. Hoe denkt u over een soort van tussenoptie zoals het Laatste Kans-project? (In ieder geval een straf die zwaarder geacht wordt dan een nieuwe kans in het reguliere traject maar minder zwaar dan detentie?)
13. Zou de procedure volgens u veranderd moeten worden en zo ja, heeft u daar suggesties voor?
14. Zijn er nog dingen die ik over het hoofd zie maar wel van belang zijn voor een oordeel over de hele procedure?

Interview taakstrafcoördinator van de Raad voor de Kinderbescherming

Algemeen:

1. Wat zijn precies de taken van de RvdKB inzake de tenuitvoerlegging van taakstraffen?
2. Heeft de jeugdreclassering ook een taak bij de tenuitvoerlegging van de taakstraf en zo ja, welke?

Voorafgaand aan de procedure inzake omzetting:

3. Wanneer wordt er overgegaan tot het retourzenden van een (mislukte) taakstraf, zijn hiervoor standaard criteria en zo ja, welke? (Uit de rapportages blijkt namelijk een grote verscheidenheid wat betreft het geven van een officiële waarschuwing of het geven van nieuwe kansen.)

Informatieverschaffing:

4. Wie maakt het eindrapport en hoe gaat die persoon te werk bij het maken daarvan? Zijn daar standaard criteria voor wat er in zo'n rapport moet staan? (Zoals o.a. natuurlijk de reden van mislukking maar ook een advies aan de rechter?)
5. Wordt u naar aanleiding van het rapport nog vaak benaderd?

Procedure:

6. Bent u wel eens aanwezig bij een zitting waar het bezwaarschrift wordt behandeld om dingen toe te lichten?
7. Wat is uw oordeel over de uitspraken die de rechters over het algemeen doen in zaken met betrekking tot het bezwaarschrift tegen omzetting van de taakstraf? (Met name met het oog op de vele gegrondverklaringen waarmee de jeugdigen weer een nieuwe/ laatste kans geboden wordt.)
8. Welk idee heeft u bij het belang van het kind en het belang van de maatschappij in het algemeen?
9. Worden met de procedure zoals die nu is de belangen van zowel de veroordeelde enerzijds en de maatschappij (in het algemeen) anderzijds, voldoende behartigd?
10. Wat is uw mening over de hele procedure inzake omzetting van een taakstraf in jeugddetentie?

Aanbevelingen:

11. Wat vindt u van een soort van tussenoptie zoals het LKP? (In ieder geval een straf die zwaarder geacht wordt dan een regulier traject maar minder zwaar dan detentie?)
12. Zou de procedure volgens u veranderd moeten worden en zo ja, heeft u daar suggesties voor?
13. Zijn er nog dingen die ik over het hoofd zie maar wel van belang zijn voor een oordeel over de hele procedure?